

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Навчально-методичний посібник

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МИСТЕЦТВА
ДО ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ ЗІ ШКІЛЬНИМ
ПІСЕННИМ РЕПЕРТУАРОМ**

Упорядники

Л.Червонська, І.Пащенко

Мелітополь – 2019

УДК 784:378.091.322 (072)

М 54

Розглянуто та рекомендовано до друку вченою радою Навчально-наукового інституту соціально-педагогічної та мистецької освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, протокол №15 від «27» червня 2019 р.

Упорядники:

Червонська Л.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики музичної освіти та хореографії Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Пашенко І.М., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики навчання мистецьких дисциплін Бердянського державного педагогічного університету

Рецензенти:

Мартинюк Т.В., доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Василенко Л.М., доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики музичної освіти та хореографії Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Смаковський Ю.В., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики навчання мистецьких дисциплін Бердянського державного педагогічного університету

Підготовка майбутніх учителів мистецтва до практичної роботи зі шкільним пісенним репертуаром: навчально-методичний посібник / Упоряд. Л.М. Червонська, І.М.Пашенко. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2019. – 142 с.

Навчально-методичний посібник містить методичні рекомендації щодо принципів відбору, аналізу та основних етапів розучування шкільного пісенного репертуару; орієнтовний вокально-педагогічний репертуар для учнів початкової та основної школи відповідно до програм «Музичне мистецтво» та «Мистецтво», затверджених МОН України; ноти пісень зі шкільного репертуару для учнів 1-7 класів за діючими програмами.

Навчально-методичний посібник рекомендовано студентам мистецьких спеціальностей, викладачам закладів вищої освіти мистецького спрямування та учителям музичного мистецтва та мистецтва загальноосвітніх навчальних закладів.

ЗМІСТ

Передмова	4
Розділ 1. ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗУЧУВАННЯ ШКІЛЬНОГО ПІСЕННОГО РЕПЕРТУАРУ	6
1.1. Принципи відбору шкільного пісенного репертуару	6
1.2. Художньо-педагогічний аналіз творів шкільного пісенного репертуару	7
1.3. Схема аналізу пісень шкільного репертуару	8
1.4. Основні етапи розучування шкільного пісенного репертуару	9
Розділ 2. РОБОТА НАД СУПРОВОДОМ ШКІЛЬНОГО ПІСЕННОГО РЕПЕРТУАРУ	13
2.1. Типи акомпанементу та їх класифікація	14
2.2. Основні прийоми спрощення акомпанементу шкільного пісенного репертуару	15
2.3. Транспонування акомпанементу шкільної пісні	16
2.4. Підбір супроводу шкільної пісні на слух..	17
2.5. Створення акомпанементу до шкільних пісень	18
Розділ 3. ПІСЕННИЙ РЕПЕРТУАР ДЛЯ УЧНІВ 1-7 КЛАСІВ...	20
3.1. Орієнтовний шкільний пісенний репертуар (за програмою «Музичне мистецтво» 1-4 класи, автор Л. О. Хлебнікова)	20
3.2. Орієнтовний шкільний пісенний репертуар (за програмою «Мистецтво» 1-4 класи, автор О. Савченко, Р.Шиян)	29
3.3. Орієнтовний шкільний пісенний репертуар (за програмою «Мистецтво» 5-9 класи, автор Л. Масол)	33
3.4. Пісенний репертуар для учнів початкової школи (ноти у супроводі фортепіано)	36
3.5. Пісенний репертуар для учнів основної школи (ноти у супроводі фортепіано)	91
Рекомендовані збірки пісень шкільного репертуару	113
Список літератури	114
Додаток 1. Комплекс вокально-тренувальних вправ.....	117
Додаток 2. Короткі відомості про композиторів.....	124

Передмова

Важливу роль у системі художньо-естетичного виховання школярів відіграє музика, як засіб розвитку емоційної та інтелектуальної сфери дитини, її творчих та музичних здібностей. Державним стандартом загальної освіти передбачено вивчення учнями 1-7 класів музичного мистецтва. Впровадження уроків музичного мистецтва у практику шкіл діє можливість сформувати в учнів цілісне художнє світосприймання і світогляду, розширити асоціативні уявлення школярів тощо.

Головною метою уроків музичного мистецтва є формування основ музичної культури учнів як важливої і невід'ємної частини їхньої духовної культури, комплексу ключових, міжпредметних і предметних компетентностей у процесі сприймання й інтерпретації кращих зразків української та світової музичної культури, а також формування естетичного досвіду, емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва.

Сучасні програми з музичного мистецтва для загальноосвітніх закладів (програма «Мистецтво» 1-4 класи (О. Савченко, Р. Шиян); програма «Музичне мистецтво» 1-4 класи (Л. Хлебникова); програма «Мистецтво» 1-4 класи та 5-9 класи (Л. Масол)) передбачають комплексний підхід до побудови і проведення уроку мистецтва, що включає різні види музичної діяльності учнів: слухання музики, вокально-хорову діяльність, засвоєння музичної грамоти, музично-ритмічні рухи, гра на дитячих музичних інструментах. На уроках музичного мистецтва значна увага приділяється саме вокально-хоровій роботі учнів, як найулюбленішому та найдоступнішому для сучасного школяра виду музичної діяльності з усіх видів виконавського мистецтва. Співаючи, учні пізнають навколишню дійсність і себе в ній, виражаючи своє ставлення до життя, засвоюють музичну мову, пізнають жанрову основу пісні тощо.

Отже, постає необхідність у підготовці майбутнього вчителя мистецтва до практичної роботи зі шкільним пісенним репертуаром, що передбачає

вміння художньо-педагогічного аналізу шкільної пісні, володіння поетапною методикою розучування пісні з учнями, знання особливостей роботи над супроводом шкільної пісні, орієнтованість у сучасному шкільному пісенному репертуарі тощо.

У даному навчально-методичному посібнику акцентовано увагу на особливостях підготовки студентів до розучування та виконання шкільної пісні під власний акомпанемент; надано орієнтовний шкільний пісенний репертуар з нотами у супроводі фортепіано для учнів початкової та основної школи відповідно до програм «Музичне мистецтво» та «Мистецтво», затверджених МОН України.

У навчально-методичному посібнику «Підготовка майбутніх учителів мистецтва до практичної роботи зі шкільним пісенним репертуаром» студенти мистецьких спеціальностей знайдуть необхідну інформацію стосовно роботи над шкільним пісенним репертуаром під час проходження педагогічної практики, вивчення предметів «Постановка голосу», «Диригування», «Хоровий клас».

Викладачі закладів вищої освіти мистецького спрямування та учителя музичного мистецтва та мистецтва загальноосвітніх навчальних закладів у даному навчально-методичному посібнику отримають можливість скоротити час на пошук необхідного для роботи нотного шкільного пісенного репертуару у супроводі фортепіано, підбраного з урахуванням програмних вимог, тематики та вокальних можливостей дітей певної вікової категорії.

РОЗДІЛ 1.

ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗУЧУВАННЯ ШКІЛЬНОГО ПІСЕННОГО РЕПЕРТУАРУ

Робота над шкільним пісенним репертуаром – це багатоплановий процес, що передбачає врахування принципів відбору шкільних пісень, художньо-педагогічного аналізу творів для виконання, роботу над супроводом шкільної пісні та дотримання основних етапів розучування шкільного пісенного репертуару в класі у загальноосвітніх школах .

Шкільний пісенний репертуар – сукупність творів (дитячих, народних, авторських пісень), передбачених для виконання в класі, шкільними хоровими колективами у загальноосвітніх школах.

1.1. Принципи відбору музичних творів

Під час відбору пісенного репертуару необхідно керуватися такими принципами:

1. Принцип доступності – твір повинен відповідати віковим і психофізіологічним можливостям школярів, необхідно враховувати особливості слуху і голосу школярів різних вікових груп, ступінь розвиненості їх музичних і вокально-хорових навичок.

2. Принцип художності – будь-який твір має нести в собі естетичну цінність, наближатися за значимістю та художньою цінністю до кращих класичних зразків; твір має сприяти вирішенню певних виховних завдань і формуванню певного естетичного смаку в учнів.

3. Принцип педагогічної доцільності – твір повинен органічно вписуватися в цілісну систему уроку і сприяти розкриттю теми уроку і реалізації його цілей, а також відповідати програмним вимогам.

4. Принцип інтересу – твір повинен подобатися школярам, відповідати їх запитам та емоційним переживанням.

5. Принцип розвивальної спрямованості – твір має сприяти розвитку певних на даному етапі навчання музичних здібностей школярів, розвитку емоційної сфери дітей, їх допитливості.

6. Принцип навчальної спрямованості – зміст твору має нести в собі різноманітні, нові для школярів знання та відомості про довкілля.

1.2. Художньо-педагогічний аналіз творів шкільного пісенного репертуару

Плануючи хід уроку музичного мистецтва, необхідно враховувати основні соціально-музикознавчі позиції, на яких може будуватися діалог вчителя з учнями по конкретному твору. До основних позицій відносяться:

1. Належність до однієї з трьох сфер: пісня, танець, марш; пісенність, танцювальність, маршовість.

2. Засоби виразності (елементи музичної мови):

- характер руху мелодії (плавно, уривчасто, поступенно, стрибками);

- темп (швидкий, повільний, помірний);

- лад (забарвлення світле, темне);

- динаміка (голосно, тихо);

- тембр;

- характер супроводу;

- форма (побудова) музики.

3. Самостійний твір або частина твору великої форми.

4. Національна приналежність музики: народна або написана композитором.

5. Інтонаційно-образна основа твору. Розвиток музики. Музичний образ. Музична драматургія.

6. Думки та ідеї втілені в музиці. Для чого створено той чи інший твір.

7. Прояв образотворчості в музиці.

8. Риси характеру людини, виражені в музиці, його настроїв, почуття.

9. Про які події йдеться в музичному творі.

10. За яких життєвих обставинах могла б звучати та чи інша музика.

Художньо-педагогічний аналіз твору – робота творча. Вона залежить від емоційного відгуку школярів на музику, від їх інтелектуального рівня і від здатності вчителя вести бесіду-роздум щодо музичних творів, імпровізувати задану тему.

1.3. Схема аналізу пісень шкільного репертуару

1. Автор музики і слів пісні. Відомості про їх життя і творчість – роки життя, загальна характеристика творчості, основні твори (композитора);

2. Виховна цінність музичного твору (характер, інтонаційна виразність музики, зміст літературного тексту, його ідея і художня цінність).

3. Аналіз літературного тексту:

- наявність сюжету, звернення, діалогу;
- ритмічність літературного тексту;
- найбільш значущі у виразному відношенні слова;
- незрозумілі дітям даної вікової групи слова в словосполученнях;
- наявність образних виразів (епітетів, метафор, порівнянь);
- складні в дикційному відношенні слова та словосполучення.

4. Аналіз пісні:

- лад і тональність, наявність відхилень і модуляцій;
- співвідношення стійких і нестійких ступенів;
- розмір, темп;
- динамічні нюанси;
- мотив, фраза, речення, ступені ладу, на яких закінчується кожна структурна частина мелодії;
- характер, інтонаційна виразність мелодії;
- характер руху, особливості розвитку;
- спосіб звуковедення: легато, стакатто, скоромовка, речитатив;

- інтервали та їх емоційна забарвленість, складність інтонування при розучуванні пісні;

- наявність мелодичних оборотів, близьких до інтонацій мови;

- ритм, його виразність, труднощі відтворення ритмічного малюнка;

- зв'язок засобів музичної виразності з текстом;

- діапазон і його відповідність віковим можливостям дітей;

- технічні прикраси: форшлаги, морденти, групето, каденції, пасажі, філіровка.

5. Акомпанемент:

- відповідність емоційно-образному змісту пісні;

- доступність для сприймання дітьми;

- наявність вступу, його характер, мелодичні і ритмічні особливості;

6. Структура пісні:

- одночастинна, двочастинна (заспів, приспів), куплетна, рондо;

- драматургія пісні (зав'язка, кульмінація, розв'язка).

7. Педагогічні висновки.

1.4. Основні етапи розучування шкільного пісенного репертуару

Розучування шкільної пісні в класі – це захоплюючий процес осягнення музичного образу пісні, оволодіння вокально-хоровими и виконавськими навичками, розширення художнього світогляду, розвитку музичних здібностей, художньо-образного мислення дітей.

Під час розучування шкільного пісенного репертуару зі школярами необхідно дотримуватись таких етапів роботи: ознайомлення з піснею (вступне слово вчителя; демонстрація твору шкільного пісенного репертуару; бесіда щодо емоційного характеру поетичного і музичного текстів); власне розучування твору шкільного пісенного репертуару; технічне втілення художньої інтерпретації пісні; художнє виконання пісні.

Даний розподіл розучування шкільної пісні на етапи є досить умовним, оскільки всі етапи тісно пов'язані один з одним. Наприклад, у процесі ознайомлення зі шкільною піснею учні одразу починають засвоювати її, у процесі розучування мелодії учні оволодівають технікою її виконання. Разом з тим, кожен етап розучування шкільної пісні має своє призначення, що й визначає його особливість. Отже, для кожного етапу розучування шкільного пісенного репертуару існують різні методичні прийоми, що зумовлені його специфічним завданням. Детальніше розглянемо кожен етап розучування шкільної пісні з учнями.

I етап – ознайомлення зі шкільною піснею. Завданням першого етапу - ознайомити учнів з піснею, домогтися, щоб вона їм сподобалася, зацікавити нею і викликати бажання її розучити. Цей етап включає *вступне слово вчителя, демонстрацію шкільного пісенного репертуару та бесіду щодо емоційного характеру музичного і поетичного текстів.*

а) вступне слово вчителя. На цьому етапі необхідно підготувати школярів до сприймання твору, зосередити слухову увагу. Пов'язати розучування пісні з основною темою уроку; розповісти коротко про композитора і автора слів; прочитати текст пісні, пояснити значення незнайомих слів; налаштувати дітей на сприймання, задати певний емоційний тон; перед прослуховуванням обов'язково дати дітям певне завдання. Розповідь про пісню бажано доповнити творами образотворчого мистецтва, які розширюють і поглиблюють її сприймання та усвідомлення.

б) демонстрація твору шкільного пісенного репертуару учителем – виконання повинно бути виразним, емоційним, технічно точним і високохудожнім. Музичний твір необхідно презентувати повністю; при цьому доречно встановити й стимулювати емоційний контакт із класом.

в) бесіда щодо емоційного характеру музичного і поетичного текстів – на цьому етапі необхідно вислухати думки дітей про почуте; перевірити, як впоралися учні з поставленим перед прослуховуванням завданням; провести виховну бесіду відповідно до основної ідеї твору;

пояснити значення незрозумілих слів; підготувати дітей до вивчення твору. У процесі бесіди необхідно зосередити увагу учнів на зв'язку музики з текстом. Бесіда займає порівняно небагато часу, готує учнів до усвідомленої роботи над відтворенням музичного образу, є засобом розвитку мисленнєвої культури та низки психічних процесів: відчуттів, сприймання, пам'яті, уяви, почуттів, уваги.

У процесі бесіди щодо змісту пісні доречно використовувати зразки візуального мистецтва, які допоможуть усвідомити ідею твору.

III етап – розучування твору шкільного пісенного репертуару – на цьому етапі з самого початку поєднуються емоційне і свідоме, художнє і логічне. При цьому завдання розкриття художнього образу пісні є головним і підпорядковує собі вокально-технічні прийоми виконання.

Безпосереднє розучування пісні розпочинається її повторним виконанням учителем. Він має співати природно, не демонструючи свої вокальні дані, не дуже голосно, наближаючи спів до дитячих можливостей. Далі необхідно настроїти учнів на перший звук, з якого починається пісня.

Розучування пісні проводиться за фразами (з грою мелодії і одночасним диригуванням; без супроводу, «з голосу» (метод «копіювання» та інші варіанти). Спочатку вчитель сам виконує певну фразу (якщо текст досить складний, то вчитель повинен його проговорити окремо від мелодії). Потім діти по руці повторюють фразу (з виконавської підтримкою вчителя голосом або на інструменті, або без допомоги вчителя). Як правило, слова пісні окремо від мелодії не вчать. Адже мало знати поетичний текст окремо, кожне слово слід «вспівати», поєднати його з висотністю звуків, і тільки тоді пісня зазвучить. Окрім цього, слід враховувати, що правильно вимовлене у співі слово позитивно впливає на звукоутворення. Виняток становлять пісні іноземною мовою. У 3-6 класах слова пісень наводяться в підручнику, у зв'язку з чим процес розучування пісні полегшується. Для найкращого запам'ятовування кожен фразу необхідно проспівати з дітьми 2-

3 рази, а потім переходити до розучування наступної фрази. Після цього необхідно з'єднати розучені фрази, куплети.

III етап – технічне втілення художньої інтерпретації пісні. На даному етапі проводиться робота над технічним втіленням художньої інтерпретації пісні. Виконавський план учитель складає разом із учнями, визначаючи характер кожного куплету, з яким настроєм його треба співати, яким звуком, динамікою, агогікою тощо. Потрібно враховувати, що інтерпретація пісні визначається її характером та змістом. Звернення учителя до художніх образів пісні допомагає знайти правильні засоби для подолання технічних труднощів виконання, зробити роботу над технікою співу цікавою і творчою. Основна вимога до художнього виконання – розкриття емоційно-образного змісту пісні. Це передбачає інтонаційну чистоту, ансамблеву злагодженість, виразність фразування.

На цьому етапі розучування пісні учні повинні стежити за правильністю дихання, округленістю звуку та виразністю співу.

На цьому етапі твір можна інтерпретувати різними способами – «за ролями», по рядах, по ланцюжку, в ансамблі з учителем, з солістом, із супроводом ударних або шумових музичних інструментів, інсценування пісні.

IV етап – художнє виконання пісні – є завершальним етапом роботи над піснею. Художнє виконання може проводитися в класі чи в позакласному заході, приурочуватися до певної події, підсумкового уроку семестру, заключного уроку-концерту.

РОЗДІЛ 2.

РОБОТА НАД СУПРОВОДОМ ШКІЛЬНОГО ПІСЕННОГО РЕПЕРТУАРУ.

Одним із основних етапів самостійної роботи студентів над шкільною піснею – є робота над акомпанементом. Акомпанемент – є невід’ємною частиною музичного твору, виконання якого має бути виразним та емоційним.

Майбутнім учителям музичного мистецтва необхідно пам’ятати певні вимоги щодо виконання супроводу шкільної пісні:

- перші такти акомпанементу потребують яскравого, впевненого виконання, вводячи учнів у світ образів, які композитор прагне передати музикою твору;
- дотримання правильного співвідношення голосу і супроводу (співацький голос є домінуючим);
- контроль за динамікою виконання, умови якого диктує співацький голос (учитель повинен враховувати теситуру, тембр, вокальні можливості сольного голосу).

На початкових курсах навчання студентам бажано обирати твори для вивчення шкільного пісенного репертуару з акомпанементом одного виду нескладної фактури. Оволодівши простими типами акомпанементу, майбутнім вчителям музичного мистецтва легше буде переходити до більш складного і змішаного супроводу шкільної пісні.

Під час виконання куплетної форми шкільної пісні майбутнім фахівцям важливо домогтися різного звучання кожного куплету з метою передачі емоційно-сміслового змісту.

На заключному етапі роботи рекомендується орієнтуватися на максимальне наближення виконання твору до шкільних умов.

2.1. Типи акомпанементу та їх класифікація.

У роботі над супроводом шкільного пісенного репертуару студентам необхідно ознайомитись з різними типами акомпанементу. Залежно від складності акомпанементу умовно класифікують такі його різновиди:

- акомпанемент «унісон з вокальною партією»;
- гармонічний акомпанемент;
- розгорнутий акомпанемент зі складною фактурою;
- акомпанемент з самостійною лінією розвитку.

Унісонний акомпанемент є найпростішим різновидом акомпанементу. Виконання пісень з таким супроводом вимагає виразності і гнучкості проведення мелодійної лінії, тембрового і динамічного виокремлення мелодії, диференційованого звучання акомпанементу і мелодії.

Гармонічний акомпанемент:

а) підтримка мелодії окремими акордами, витриманими басами.

Інтервали і акорди, що підтримують мелодію, окреслюють гармонічні функції, повинні звучати насичено і рельєфно. У роботі над акомпанементом такого типу зростає роль вокальної партії і фактури акомпанементу, мета якого полягає у виявленні опорних нот, що полегшує вокальне інтонування, а також найбільш складних у виконавському відношенні місць, які вимагають введення партії в акомпанемент для підтримки співу;

б) акордовий акомпанемент (гармонічна підтримка).

Залежно від характеру пісні акордова фактура може мати різне смислове навантаження, акорди можуть бути різними: чіткими, насиченими, спокійними, стриманими, пульсуючими, маршеподібними.

Основним виконавським завданням даного типу акомпанементу є дотримання ритмічного малюнку. Вірна передача акордової пульсації сприяє розкриттю образного та емоційного змісту пісні;

в) чергування баса й акорду.

У цьому виді акомпанементу необхідно відчувати гармонію акордів, звуки яких віддалені один від одного. Цьому виду супроводу притаманна певна самостійність басової лінії.

г) *гармонічні фігурації*.

Використовуючи в супроводі фігурації, композитор може передати, наприклад, швидкий і схвильований рух, легке «погойдування», яскраво розкриваючи багатство гармонічних фарб. Рівномірна пульсова основа викликає в слухачів образотворчі асоціації. Емоційно-образний зміст збагачується за рахунок темброво-колірних властивостей фону.

Розгорнутий акомпанемент зі складною фактурою (з елементами поліфонії, ритмічним фоном).

Для виконання такого типу акомпанементу необхідний досить високий рівень сформованості музично-слухових уявлень у студентів, вільне володіння інструментом, вміння чути поліфонічну тканину.

Змішаний тип акомпанементу включає різні види фактури. При виконанні такого типу акомпанементу відбувається постійне перемикання уваги з одного виду фактури на інший.

Акомпанемент з самостійною лінією розвитку

Виконуючи такий тип акомпанементу, студентам важливо передбачити музичний розвиток вокальної мелодії і акомпанементу, збільшити обсяг слухового контролю, посилити функції корекції (контроль інтонації при співі).

2.2. Основні прийоми спрощення акомпанементу шкільного пісенного репертуару

У своїй практичній діяльності вчитель музичного мистецтва часто стикається з необхідністю поєднання вокальної партії з акомпанементом через обмеженість вокально-технічних можливостей дитячих голосів.

З метою грамотного і вмілого спрощення акомпанементу твору шкільного пісенного репертуару студентам необхідно вміти аналізувати музичну фактуру, виявляючи провідні компоненти (мелодичну лінію, гармонічну і ритмічну структури) і другорядні елементи (підголоски, гармонічні фігурації, подвоєння та ін.).

З метою спрощення акомпанементу шкільного пісенного репертуару використовуються такі прийоми:

- переміщення та спрощення акордових побудов і гармонічних фігурацій;
- стиснення гармонічних побудов і акордів, поданих у широкому розташуванні;
- розгортання акорду в гармонічну фігурацію;
- об'єднання вокальної партії з басовою лінією акомпанементу;
- сполучення акордової пульсації з басом або мелодією;
- розподіл середніх голосів між обома руками.

2.3. Транспонування акомпанементу шкільної пісні

Дуже часто діапазон шкільного пісенного репертуару, запропонованого програмою, не відповідає вокальним можливостям учнів певного віку. У зв'язку з цим майбутнім вчителям мистецтва необхідно транспонувати акомпанемент шкільної пісні у необхідну тональність, що буде зручною для виконання учнями.

До основних способів транспонування відносяться:

1) транспонування на хроматичний півтон, за яким всі ноти зберігають своє місцезнаходження на нотному стані: потрібно уявити собі нові ключові знаки, обміркувати випадкові знаки;

2) інтервальний спосіб транспонування: кожен звук, інтервал, акорд переносяться на певний інтервал вгору або вниз.

2.4. Підбір супроводу шкільної пісні на слух

У зв'язку з тим, що запропонований навчальною програмою шкільний пісенний репертуар не завжди забезпечено нотним матеріалом, майбутнім фахівцям у галузі музичного мистецтва необхідно самостійно вміти підбирати або створювати акомпанемент до шкільної пісні на слух.

Підбираючи акомпанемент до пісні, студентам, перш за все, необхідно визначити фактурну основу, уявити звучання мелодії, підголосків, якщо немає вступу – створити його та грати в характері твору.

Процес підбору на слух найбільш плідно буде здійснюватися в тому випадку, коли усвідомлення звуковисотного розміщення твору буде будуватися на усвідомленні його функціональної будови. В основі усвідомлення конкретної висоти звуків мелодії лежить відчуття ладу.

У свідомості звуковисотних ладових зв'язків дуже важливу роль відіграє гармонія, тому аналітична робота студента при підборі акомпанементу на слух повинна починатися з гармонічного аналізу твору. Гармонічна схема твору надає можливості швидко й точно уявити звуковисотну лінію мелодії, цілі обороти якої будуються часто на основі однієї функції. Перш ніж реалізувати своє уявлення, студент повинен визначити жанр і характер твору, уточнити фактуру за допомогою її варіювання.

Внутрішньослуховий етап підбору акомпанементу складається зі створення:

- чітких внутрішньослухових уявлень звучання твору;
- усвідомлення характеру, ладу, розміру, форми, штрихів;
- гармонічного плану;
- фактури викладу акомпанементу в залежності від жанру, характеру твору;
- звуковисотного малюнку мелодії;
- рухового втілення твору тощо.

Наступний етап підбору акомпанементу на слух – реалізація слухомоторного уявлення в процесі виконання. На цьому етапі характерною є слухова активність майбутнього фахівця, контроль за звуковим результатом шляхом зіставлення його із внутрішньослуховою уявою.

Останнім етапом підбору акомпанементу на слух є корекція, виправлення помилок, недоліків, які можуть здійснюватися безпосередньо у процесі виконання шкільної пісні.

2.5. Створення акомпанементу до шкільних пісень

Студентам початкових курсів або зі слабкою музичною підготовкою бажано застосовувати найпростіші способи створення акомпанементу до мелодії шкільних пісень:

- лінійний супровід – підтримка мелодичної лінії на опорних долях (особливе значення приділяється ритмічній самостійності контрапунктуючого голосу);
- двоголосний супровід. Найпростіша форма цього супроводу – квінта (створена на першій і п'ятій ступені ладу) може використовуватися як органний пункт протягом тривалих відрізків мелодії. Такий супровід використовується також при підкресленні сильних долей у вигляді ритмічного доповнення (синкоп або ритмічного остинато);
- гармонічний супровід – будується на основі тризвуків основних ступенів ладу (T-S-D).

Студентам старших курсів або студентам які мають достатню музичну підготовку, рекомендується розвивати свої творчі здібності у створенні акомпанементу прийомом варіювання музичного супроводу, а саме:

- у формі варіацій з різною фактурою викладу;

- у формі варіацій в ритмі танців (вальс, мазурка, полонез, тарантела, менует, гавот і ін.). В даному випадку необхідні знання стильових і метроритмічних особливостей того чи іншого танцю і здатність оперувати музично-слуховим уявленням;
- у формі варіацій, різних за характером – ліричних, маршеподібних, танцювальних.

РОЗДІЛ 3.

ПІСЕННИЙ РЕПЕРТУАР ДЛЯ УЧНІВ 1-7 КЛАСІВ

Розучування шкільного пісенного репертуару під час роботи в класі будується з орієнтацією до вимог освітніх програм, рекомендованих Міністерством освіти та науки України. На сьогоднішній день мистецька освіта реалізується через навчальні предмети «Мистецтво» (1 клас), предмети «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво» та інтегрований курс «Мистецтво» (в початковій школі 2-4 класи та базовій основній школі 5-7 класи).

Діючі програми з вивчення музичного мистецтва на 2018-2019 н. р.:

- 1) програма «Мистецтво» 1-4 класи, автори: О. Савченко, Р. Шиян;
- 2) програма «Мистецтво» 1-4 класи, автор Л. Масол;
- 3) програма «Музичне мистецтво» 1-4 класи, автор – Л. Хлебникова;
- 4) програма «Мистецтво» 5-9 класи, автор Л. Масол.

3.1. Орієнтовний шкільний пісенний репертуар за програмою «Музичне мистецтво» 1-4 класи для загальноосвітньої школи

(автор Л. Хлебникова)

1 клас

1 семестр

1. «Перший дзвоник» *Н. Май*
2. «Гарний танець гопачок», «Веселий музикант», «Узяла лисичка скрипку», «Новорічна», «То сніжинки, мов пушинки», «Берізка» *А. Філіпенко*
3. «Майбутнім зіронькам» *Ю. Дерський*
4. «Ми йдемо сьогодні в клас» *М. Дремлюга*
5. «Дзвенять дзвінки» *Б. Фільц*
6. «Пісня скрипаля» *Т. Димань*
7. «До школи» *М. Шуть*
8. «Калинова пісня», «Запросини Діда Мороза» *В. Верменич*

9. «Черевички нові маєм» *Т. Жупанин*
10. «Що нам осінь принесе?» *З. Левіна*
11. «Дощик» *А. Мігай*
12. «Осінь» *В. Гребенюк*
13. «Ромен-цвіт» *Л. Дичко*
14. «Пісня про зарядку» *О. Янушкевич*
15. «Слон і скрипочка» *О. Юдахіна*
16. «Дід Мороз» *А. Басова*
17. «Новорічна нескінченна» *П. Майборода*
18. «Намалюю Україну», «Танцювали зайчики» *М. Ведмедеря*
19. «Осінь» *А. Арутюнов*
20. «Рідний край» *І. Кишко*
21. «Сніжок», «Щедрівка» *Л. Загрудний*
22. «Ой єсть в лісі калина», «Сів шпак», «Ходить квочка», «Ой до нори, мишко», «Ходить гарбуз по городу» *Українські народні посівки та пісні*
23. «Коляд, коляд, колядниця» *колядка*
24. «Ой я, жу-жу» *Латиська народна пісня*

2 семестр

1. «Зима» *Леся Горова*
2. «Я люблю у лузі квіти», «Не може заснути малюк» *Ганна Чубач*
3. «Вийшли дітоньки на луг», «Морозець» *Б. Фільц*
4. «Сніжинки» *Я. Степовий*
5. «Ми любимо весну» *М. Завалішина*
6. «Мама і я» *О. Янушкевич*
7. «Рання бджілка» *Т. Жупанин*
8. «Біля мами гарно нам», «Зацвіла в долині», «Зяблик», «Ой заграйте, дударики» *А. Філіпенко*
9. «Щебетала пташечка» *Я. Степовий*
10. «Зима» *В. Биченко*
11. «Ялинка» *Р. Кудашева*

12. «Весняночка» *Ю. Рожавська*
13. «Іде весна» *В. Верменич*
14. «Калачі», «Фіолетові заграви», «Непосида» *О. Білаш*
15. «Засмутилось кошеня» *І. Кириліна*
16. «Пісенька каченят» *Ж. Колодуб*
17. «Принесла тепло весна», «Чалапає дощик» *В. Таловиря*
18. «Літній пісне грай» *М. Рожко*
19. «Вийди, вийди, сонечко», «Корольок», «Два півники», «Сопілка», «Край долини мак» *Українські народні пісні*
20. «Пісня Лисички» (з опери «Коза-дереза») *М. Лисенко*
21. «Святковий хоровод» *А. Павлюк*
22. «Пісенька про пісеньку» *Т. Попатенко*
23. «Наша мама» *В. Іванников*
24. «Повертайся, ластівко» *В. Верменич*
25. «Савка та Гришка» *Білоруська народна пісня*
26. «Моя сопілка», «Козачата», «На що схожа доброта?» *М. Ведмедеря*
27. «Грає веснонька!» *Ю. Михайленко*

2 клас

1 семестр

1. «Журавель», «Ой на горі жито», «Гей ви, дітки чорнобриві», «Дибидиби», «Ой, ходила дівчина бережком» *Українські народні пісні*
2. «Школяр» *Ф. Колесса*
3. «Веселий музикант», «Ой заграйте, дударики» *А. Філіпенко*
4. Поспівки «Бім-бом», «В нашім класі» *Д. Кабалевський*
5. «Дитяча молитва» *Г. Китастий*
6. «Мово рідна» *М. Гайворонський*
7. «Гей, військо йде», «Коло хати» *В. Верховинець*
8. «Лісові барабанщики» *К. Мясков*
9. «Ми маленькі дударі» *М. Мельник*
10. «Горіховий дощ», «Нічний гість» *О. Білаш*

11. «До побачення, літо» *М. Чембержі*
12. «Два єноти вчили ноти» *М. Катричко*
13. «Осінь» *В. Гребенюк*
14. «До, ре, мі, фа, соль...» *А. Островський*
15. «Пастуша пісня» *Французька народна пісня*
16. «В нашій класі», «Дзвонить дзвінок» *Поспівки*
17. «Перепілонька», «Савка і Гришка» *Білоруські народні пісні*
18. «Колискова школі» *О. Лобова*
19. «Як складається пісенька» *О. Антоняк*
20. «Семеро гномів» *А. Житкевич*
21. «Сонечко зійшло» *М. Шуть*
22. «Ой сивая тая зозуленька» *Українська щедрівка*
23. «Два єноти вчили ноти» *М. Катричка*
24. «Різні діти» *Д. Кабалецький*
25. «Поспішай до школи» *В. Лепешко*
26. «Колискова» *А. Мігай*
27. «Зайчик» *Б. Гірський*
28. «Зима і Весна», «Зайчик», «Господарство» *Українські народні пісні в обробці Я. Степового*
29. «Окунці-стрибунці» *О. Білаш*
30. «Розгнівалась на літо зима» *І. Кириліна*
31. «Ой хто, хто, Миколая любить» *Українська народна пісня*
32. «Морозище» *Є. Карпенко*
33. «Наколядуйте, діти, доброту» *Т. Димань*
34. «Під Новий рік» *Б. Фільц*
35. «Ходить по землі Святий Миколай» *Л. Соболевська*
36. «Потяг» *Бразильська народна пісня*
37. «Зійшов місяць» *В. Попович*
38. «Різдво» *М. Ведмедеря*
39. «Щеня і кошеня» *Т. Попатенко*

40. «Зимонька» *К. Мяскова*

2 семестр

1. «Хлопчик Помагай» *М. Бурмака*
2. «Тьоп-Шльоп», «Мавпа Мавпі Говорила» *Л. Ямковський*
3. Хор «Семеро козенят», хор «Цілий день співаєм, граєм», теми Мама-кози і козенят із опери «Вовк і семеро козенят» *М. Коваль*
4. «Гарний танець гопачок», «Танок», «Ой єсть в лісі калина» *Українські народні пісні*
5. «Весна» *Л. Дичко*
6. «Соловейко» *А. Філіпенко*
7. «Скоро сонечко пригріє» *Б. Фільц*
8. «Про сіамського кота» *І. Кириліна*
9. «Кривий танець» *Українська веснянка*
10. «Зима і весна» *Я. Степовий*
11. «У перші дні весни» *Н. Рубальська*
12. «Про матусю» *Ю. Михайленко*
13. «Колискова для мами» *М. Чембержі*
14. «Найкраща» *В. Іванников*
15. «Вишиванка» *О. Колодуб*
16. «Берізонька» *А. Кос-Анатольський*
17. «Крижана гора» *В. Рамм*
18. «Наша мова», «Веснянка» *М. Ведмедеря*
19. «А вже красне сонечко» *П. Козицький*
20. «Крапельки» *Я. Дубравін*
21. «Вишиванка» *В. Верменич*
22. «Як діждемо літа» *Українська народна пісня в обробці М. Дремлюги*
23. «Гра в гостей» *Д. Кабалевський*
24. «Зелений світ» *А. Мігай*
25. «Чабанець» *А. Кос-Анатольський*

26. «А продай, бабусю, бичка», «Ой, минула вже зима», «Пчілка», «Ой ходила дівчина бережком» *Українські народні пісні*
27. «Розлилися води», «Ой ти, красна весно», «Катерина і Василь», «Вербовая дощечка» *Українські веснянки*
28. «Калинова пісня» *В. Верменич*
29. «Лине музика літа» *О. Лобова*
30. «Сопілочка з бузини» *А. Житкевич*
31. «Зацвіла в долині», «Соловейко» *А. Філіпенко*
32. «Пограємо в луну» *Б. Савельєв*
33. «Різні барви у природи» *Н. Рубальська*
34. «Гра в слова» *І. Арсєєв*
35. «Сійся, сійся, дощику» *М. Катричко*
36. «Кущ калини» *В. Гребенюк*
37. «Рідний край» *І. Тучак*

3 клас

1 семестр

1. «Всі ми потрібні», «Відчинилося життя», «Музика звучить» *Леся Горова*
2. «Ой на горі жита много» *Українська народна пісня в обробці В. Косенка*
3. «Шпачок прощається» *Т. Попатенко*
4. «Пісня про гарний настрій» *Л. Дичко*
5. «Літо минулося» *Я. Степовий*
6. «Ми літо пам'ятаєм», «Я малюю мрію» *О. Янушкевич*
7. «Люба, рідна Україно» *С. Файнтух*
8. «Дружать діти всієї кулі» *Д. Львов-Компанієць*
9. «Дощик» *Н. Май*
10. «Пшениченька» *О. Білаш*
11. «Родинне тепло» *М. Ведмедеря*
12. «Раз, два, три, чотири», «Ой ходить сон», «Їхав козак за Дунай»
Українські народні пісні
13. «Поспішай до школи» *В. Лепешко*

14. «Кашалотик» *Р. Паулс*
15. «Любитель-рибалка» *М. Старокадомський*
16. «Семеро гномів» *А. Житкевич*
17. «Осінь» *О. Зозуля*
18. «Пісенька горобчика» *З. Компанієць*
19. «Добрий вечір тобі, пане Господарю!» *Українська щедрівка*
20. «Найважче» *Д. Кабалевський*
21. «Їжачок» *М. Назарець*
22. «Господарі діти» *А. Мігай*
23. «Засмутилось кошеня» *І. Кириліна*
24. «Зима» *І. Шамо*
25. «Новорічне свято» *М. Чембержі*
26. «Колядочка» *Т. Димань*
27. «Павочка ходить» *Українська щедрівка*
28. «Весело співайте» *Українська колядка*
29. «Грицю, Грицю, до роботи», «Господарство» *Українські народні пісні*
30. «Солодка земля» *В. Маник*
31. «Україна» *М. Ведмедеря*
32. «Колискова школі» *О. Лобова*
33. «Ой, щедрівко» *І. Островерхий*
34. «Новорічна пісенька» *Л. Яценко*
35. «Що новий приносить рік?» *Ю. Чичков*

2 семестр

1. «Чому ведмідь взимку спить» *Л. Кніппер*
2. «Гра в слова» *І. Арсєєв*
3. «Грицю, Грицю, до роботи» *Українська народна пісня*
4. «Одуд дудочку зробив»; «Подарунок мамі» *М. Катричко*
5. «Писанка» *Т. Димань*
6. «Вальс сніжинок» *Т. Шутенко*
7. «Голочка» *В. Сокальський*

8. «Добра казка» *М. Рожко*
9. «Пісенька про вишеньку» *В. Дем'янишин*
10. «Щебетала пташечка», «Подоляночка», «Вийшли в поле косарі»
Українські народні пісні, веснянки, заклички
11. «Чобітки мої червоні» *А. Житкевич*
12. «А метелиця» *О. Зозуля*
13. «Танцювало дощентко» *І. Островерхий*
14. «Танок сорок» *Б. Фільц*
15. «Матусю рідненька» *В. Гребенюк*
16. «Писанка», «Класне рондо» *М. Катричко*
17. «Природа просить порятунку» *М. Ведмедеря*
18. «Соловеєчку, сватку, сватку» *Українська народна пісня*
19. «Ой на горі жито» *Українська народна пісня в обробці К. Стеценка*
20. «Ось яка бабуся» *Т. Попатенко*
21. «Грає веснонька» *Ю. Михайленко*
22. «Ой весно, весно» *А. Житкевич*
23. Хор «Світи нам, сонечко» з опери «Пісенька в лісі» *Р. Бойко*
24. «Кольорове свято» *М. Рожко*
25. «Жук-жученко» *Б. Фільц*
26. «Місячний човник» *П. Синявський*
27. «Гей, там на горі Січ іде» *Стрілецька пісня*
28. «У кожного свій музичний інструмент» *Естонська народна пісня*
29. «Добридень, Україно» *І. Тучак*
30. «Лине музика літа» *О. Лобова*

4 клас

1 семестр

1. «Здрастуй, вересень»; «Здрастуй, школо!», «Осінь», «Це моя Україна»
М. Ведмедеря
2. «Вийшли в поле косарі», «Ой на горі та й женці жнуть» *Українські народні пісні*

3. «Котику сіренький», «Забілів від снігу гай» *Українська народні пісні*
4. «Рідна мова» *М. Катричко*
5. «Україно-світ» *Л. Попернацький*
6. «Ой рано-рано кури запіли», «Прийшли щедрувати» *Українські щедрівки*
7. «Україно-дівчино» *М. Мельник*
8. «Радість»; «Рідня» *М. Рожко*
9. «В понеділок раненько», «А вже сонце котиться» *Українські жнивварські пісні*
10. «Сонце і ледачий учень» *Л. Дичко*
11. «Вперше Осінь йшла до школи»; «Прощання з журавлями» *О. Лобова*
12. «Сім нот» *А. Мігай*
13. «Відлетіли журавлі» *М. Іванников*
14. «Шкільна стежинка» *В. Мураделі*
15. «Ой гиля, гиля, гусоньки, на став» *Українська народна пісня*
16. «Дитинства світ» *О. Янушкевич*
17. «Пісня допитливих» із кінофільму «Абітурієнтка» *П. Майборода*
18. «Новорічна полька» *Т. Попатенко*
19. «Ой чи є, чи нема», «Котився хміль з-під города», «Місяченьку, мій братику», «Тече річка невеличка» *Українські колядки та щедрівки*
20. «Ой на горі та й женці жнуть», «Заграй мені, скрипалю», «Верховино, світку ти наш» *Українські народні пісні*
21. «Музика рідного дому» *О. Злотник*
22. «Не щибечи, соловейку» *М. Глінка*
23. «Що таке калюжа?» *О. Хромушин*
24. «Нічні музики» *В. Прихожай*
25. «Колискова» *Н. Вересокіна*
26. «Навчайте мене музики» *С. Гаврилов*
27. «Як лікували бегемота» *М. Матвєєв*
28. «Їжачки зелені» *Є. Карпенко*
29. «Вітаємо з Різдвом» *С. Ткачук*

2 семестр

1. «Гуде вітер вельми в полі» *М. Глінка*
2. «Вийди, вийди, Іванку» *Українська народна пісня*
3. «Жайворонок» *Польська народна пісня*
4. «У кожного свій музичний інструмент» *Естонська народна пісня*
5. «День народження у мами» *О. Янушкевич*
6. «Прийшла весна з квітами», «Ой весна, весна, та й весняночка»
Українські народні пісні
7. «Перестук»; «Сопілочка з бузини» *А. Житкевич*
8. «Річкова прохолода» із циклу «Пісні в стилі різних народів» *Р.Бойко*
9. «Соловеєчку, сватку, сватку», «А вже весна» *Українські народні пісні, веснянки та гаївки*
10. «А вже весна, а вже красна» *М. Лисенко*
11. «Співаночка-весняночка» *Є. Бондаренко*
12. «Мамина пісня» *О. Злотник*
13. «Молитва», «Це моя Україна» *М. Ведмедеря*
14. «Зернятко» *Є. Карпенко*
15. «Засмутилось кошеня» *І. Кириліна*
16. «Найкраще місце на землі» *М. Катричко*

3.2. Орієнтовний шкільний пісенний репертуар складений згідно

програми «Мистецтво» 1-4 класи

(автор О. Савченко, Р. Шиян)

1 клас

1 семестр

1. «Українка я маленька», «Прилетів комарик», «Ой на горі жито»
Українські народні пісні
2. «У лісовій музичній школі» *М. Попенко*
3. Сонечко *Ю. Рожавська*
4. «Із чого складається світ» *Б. Савельєв*

5. «Що нам осінь принесе?» *З. Левіна*
6. «Гарний танець гопачок», «Павочка ходить», «Коляд, коляд, колядниця», пісня-забавлянка «Танцювала ріпка з маком» *Українські народні пісні*
7. «Танець осінніх листочків», «Ой заграйте дударики» *А. Філіпенко*
8. «На лугу» *Є. Машканцева*
9. «Кап-кап-кап» *Н. Май*
10. «Танок сніговиків» *Н. Рубальська*

2 семестр

1. «Котик», «Два півники», «А ми просо сіяли», «Катерина і Василь» *Українські народні пісні*
2. «Сніжинки» *Я. Степовий*
3. «Мама» *В. Книш*
4. «Ой чого ти, метелику?» *В. Верховинець*
5. «Пролісок» *Л. Давидова*
6. «Моїй матусі» *А. Попович*
7. «Подарунок мамі» *М. Катричко*
8. «Вийди, вийди сонечко», «Бім-Бом», «Скрипка і бубон», «Ми маленькі дударі» *Українські народні пісні*
9. «Калинова сопілочка» *Л. Левітова*
10. «Узяла лисичка скрипку», «Вічний вогонь» *А. Філіпенко*
11. «Веселий співак» *В. Лепешко*
12. «Урок» *Т. Попатенко*
13. «Малювала голуба» *М. Колодочка*

2 клас

1 семестр

1. «Пішли діти в поле», «Вийшли в поле косарі», «Ходить гарбуз по городу» *Українські народні пісні*
2. «Дощик» *А. Мігай*
3. «Осінь» *М. Ведмедеря*
4. «Помідорчик» *А. Кос-Анатольський*

5. «Щедрик», «Ой хто, хто Миколая любить», «Нова радість стала»
Українські колядки та щедрівки
6. «Грай сопілко, грай» *Чеська народна пісня*
7. «Узяла лисичка скрипку», «Ой, заграйте, дударики» *А. Філіпенко*
8. «Чарівна сопілочка» *Ю. Рожавська*
9. «Розгнівилась на літо зима» *І. Кириліна*
10. «Малювала голуба», «Різні голоси» *М. Колодочка*

2 семестр

1. «Котику сіренький», «Подояночка», «Вийди, вийди, Іванку» *Українські народні пісні*
2. «Сніжинки» *Я. Степовий*
3. «Колискова ведмедиці» *Є. Крилатов*
4. «Левеня», «Кенгуру» *В. Гребенюк*
5. «Весняні котики» *О. Янушкевич*
6. «Коза-дереза» пісня з опери-казки «Коза-дереза» *М. Лисенко*
7. «Мамина усмішка» *Е. Брилін*
8. «Наша рідна Україна» *Л. Давидова*
9. «Вінок з барвінку» *І. Кириліна*
10. «Чудеса розсипав дощик» *Ю. Шевченко*
11. «Оленчини вишивки» *В. Таловиря*
12. «Вишиванка» *В. Ведмедеря*
13. «Різні барви у природи» *Н. Рубальська*
14. «Річенька» *О. Яковчук*
15. «Мати-Україна» *Ю. Михайленко*
16. «Рання бджілка» *Т. Жупаніна*

3 клас

1 семестр

1. «Петрушка» *Й. Брамс*
2. «Крокує Буратіно» *Г. Подельський*
3. «Мультики» *А. Мігай*

4. «Золотий ключик» *Л. Маркелов*
5. «Казка світами мандрує» *Є. Птичкін*
6. «Пісенька Червоного Капелюшка» *О. Рибніков*
7. «Їхав козак за Дунай», «Гей, там на горі Січ іде» *Українські народні пісні*
8. «Їхав стрілець на війноньку» *М. Гайворонський*
9. «Україно-дівчино» *М. Мельник*
10. «Козацькому роду нема переводу» *М. Балема*
11. «Наш співець Тарас» *М. Дремлюга*
12. «Біла казка» *О. Янушкевич*

2 семестр

1. «Іде, іде дід, дід», «Грицю, Грицю, до роботи», «Про Омелька», «Ой джигуне, джигуне» *Українські народні пісні*
2. «Мрії збуваються» *В. Полянський*
3. «Зимонька-зима» *А. Мігай*
4. «Баба Яга» *А. Лук'яненко*
5. «Пісенька друзів» *Г. Гладков*
6. «Пісенька Капітошки» *Г. Сасько*
7. «Зелене слоненя» *І. Кириліна*
8. «Дві пісеньки» *Леся Горова*
9. «Справжній друг» *Б. Савельєв*
10. «Мама» *Ю. Шевченко*
11. «Зелений світ» *А. Мігай*
12. «Веснянка» *А. Вахнянин*
13. «Писанки» *Ю. Шевченко*
14. «Я маму люблю» *М. Штанько*
15. «Свято Перемоги» *Г. Сорокопуд*

4 клас

1 семестр

1. «Чи не той то Омелько», «Садок вишневий коло хати» *Українські народні пісні*

2. «Наша хата» *В. Верховинець*
3. «Відлітали журавлі» *М. Дремлюга*
4. «Батьківщина» *В. Гребенюк*
5. «Пісенька для всіх» *Леся Горова*
6. «Козачата» *О. Янушкевич*
7. «Рідна калина моя» *М. Балема*
8. «Слався, Україно» *В. Гребенюк*
9. «Пісня України» *Л. Рожелюк*
10. «Гуде вітер вельми в полі» *М.Глінка*
11. «Жайворонок» *польська народня пісня*
12. «Присвята рідній мові» *Н. Рубальська*

2 семестр

1. «Пастух» *Французька народна пісня*
2. «Про Віденський ліс» *Австрійська народна пісня*
3. «Row row», «Yellow submarine» *Англійські народні пісні*
4. «Весна» *Німецька народна пісня*
5. «Санта Лючія» *Італійська народна пісня*
6. «Зелене слоненя» *І. Кириліна*
7. «Танець дружби» *М. Балема*
8. «Дівчинка і вітерець» *О. Янушкевич*
9. «Прокляття війні» *В. Гребенюк*
10. «Давайте розбудимо радість» *В. Бистряков*
11. «Дитячі мрії» *Леся Горова*

3.3.Орієнтовний шкільний пісенний репертуар для учнів 5-7 класів за програмою «Мистецтво» 5-9 класи для загальноосвітньої школи

(автор Л. Масол)

5 клас

1. «Веселкова» *О. Янушкевич*
2. «Світ шкільний» *І. Тарнавська*

3. «Вчителі» *Н. Май*
4. «Тихий марш» *Г. Гладков*
5. «Чарівний смичок» *норвезька народна пісня*
6. «Все це потрібно мені» *А. Житкевич*
7. «Рідна мова» *М. Катричко*
8. «Їхав козак за Дунай» *Українська народна пісня*
9. «Пісенька джури» *О. Жилінський*
10. «Біла казка» *О. Янушкевич*
11. «Зима»; «Зозуленька»; «Хай радіють усі» *Н. Май*
12. «Ода пісні» *О. Антоняк*
13. «Мама» *Ю. Чичков*
14. «Мама» *І. Білик*
15. «Ой на горі кладочка» *веснянка*
16. «Сад молодий» *М. Мазур*
17. «Писанки» *В. Таловиря*
18. «До, ре, мі» *Р. Роджерс*
19. «Літо золоте» *О. Янушкевич*

6-й клас

1. «Од Києва до Лубен» *Українська народна пісня*
2. «Гірські вершини» *А. Рубінштейн*
3. «Диво осінь» *А. Олейникова*
4. «Музикант» *Б. Окуджава*
5. «Веселка»; «Хвостики-метелики» *Н. Май*
6. «Будинок під блакитним дахом» *І. Кириліна*
7. «Веселкова» *О. Жилінський*
8. «Ой у полі плужок оре» *Українська народна щедрівка*
9. «Крилаті гойдалки» (з к/ф «Пригоди Електроніка») *Є. Крилатов*
10. «Мрії збуваються» *Л. Бражнікова*
11. «Колискова майбуття» *В. Дроботенко*
12. «Мамині руки» *О. Антоняк*

13. «Краплини мрії» *М. Рожко*
14. «Добрий маг» *О. Шпак*
15. «Скрипалик-цвіркунець» *В. Попович*

7-й клас

1. «Легенда про пісню» *А. Сердюк*
2. «Чом ти не прийшов» *Українська народна пісня*
3. «Біля річки, біля броду» *Українська народна пісня*
4. «На нашій Україні» *Н. Май*
5. «Музика слова» *А. Олейнікова*
6. «Стоїть тополя» *О. Осадчий*
7. «Музика рідного дому» *О. Злотник*
8. «Моя Україна» *Н. Петраш*
9. «Червона рута» *В. Івасюк*
10. «Біла ворона» з рок-опери «Біла ворона» *Г. Татарченко*
11. «Лебеді» *Г. Улицька*
12. «Гей, ви, козаченьки» *Г. Татарченко*
13. «Жити, щоб веселіш» *А. Олейнікова*
14. «Кольорова планета» *А. Побужанська*
15. «Вчора» («Yesterday») *Дж. Леннон, П. Маккартні*
16. «Пісня про рушник» *П. Майборода*
17. «Господи, помилуй нас» *Т. Петриненко*
18. «Києве мій» *І. Шамо*

3.4. ПІСЕННИЙ РЕПЕРТУАР ДЛЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

(ноти у супроводі фортепіано)

До побачення, літо

(Серпень)

муз. Михайла Чембержі

Голос

2 3

Фортепиано

f

Голос

4 5 6

Фо-но

mp

3

Голос

7 8 9

на-ми по-про-ща-ло ся лі-то го-мін-ке, і ку-дись схо-ва-ло ся

Фо-но

10 11 12

Голос

со-неч-ко дзвін-ке. Нам каз-ки роз-ка-зу-вав лі-со-вий стру-мок,

Фо-но

13 14 15

Голос

за ро-бо-ту дя - ку-вав ко - ло - сок, за ро-бо-ту дя - ку-вав

Фо-но

16

Голос

ко - ло - сок. // ми на них. *rit.*

Фо-но

1.2. 3. *rit.* *p*

1. З нами попрощалося
літо гомінке,
і кудись сховалося
сонечко дзвінке.
Нам казки розказував
лісовий струмок,
За роботу дякував колосок / двічі

2. Вересень видзвонює:
- В школу, в школу час!
В лузі синім дзвоником
кличе раз у раз.
З книжки привітаються
поле і лісок,
Квітами всміхнеться нам бережок / двічі

3. Згадка нам про літечко -
голубий вінок,
бо співа-виспівує
вже шкільний дзвінок.
Парти осаджаємо -
коней вороних,
Помчимо до сонечка ми на них / двічі

Ми йдемо сьогодні в клас

Слова М. Пригари

Музика М. Дремлюги

Весело

Ми ще з ве - чо - ра пок - ла - ли

4

у порт-фе-лі бук-ва-рі, ми з ві кон-ця виг-ля-да ли, про-ки-да-лись на зо-рі.

7

Сон - це, со - неч - ко, зій - ди! Нас у - до - сві - та збу - ди!

9

Ми і-дем сьо-год ні в клас в пер-ший раз, пер-ший раз.

1. Ми ще звечора поклали
У портфелі букварі.
Ми з віконця виглядали,
Прокидались на зорі ...

Приспів: Сонце, сонечко, зійди!
Нас удосвіта збуди!
Ми ж ідем сьогодні в клас
В перший раз!

2. От і сонечко над нами -
Час до школи, швидко в путь!
Де не глянеш - із книжками
Першокласники ідуть.
Приспів.

Зяблик

Сл. Т. Волгіної
Переклад з рос. Г. Бойка

Муз. А. Філіпенка

Жваво

1. 2.

6

1. У са-доч-ку цвіт бу - я - є, ряс-но ма-ків і ква- соль. Зяб-лик го-лос-

11

но спі ва - є: "До, ре, ми, фа, соль! До, ре, ми, фа, соль!" Тут за-цвень-ка-

15

ли со - ро - ки: "Не спі - ва - є так ніх - то!" "Та це ж я у -

19

чу у - ро - ки: соль, фа, ми, ре, до! Соль, фа, ми, ре, до!"

У садочку цвіт буяє,
Рясно маків і квасоль.
Зяблик голосно співає:
«До, ре, мі, фа, соль!
До, ре, мі, фа, соль!»

Тут зацвінькали сороки:
«Не співає так ніхто!»
«Та це ж учу уроки:
Соль, фа, мі, ре, до!
Соль, фа, мі, ре, до!»

Що нам осінь принесе?

Слова Л. Некрасової

Музика З. Левіної

Жваво

mf Що нам о-сінь-при-не-се, що нам

f *mf*

The first system of the musical score is in 4/4 time with a key signature of one sharp (F#). It features a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line begins with a rest, followed by the lyrics 'Що нам о-сінь-при-не-се, що нам'. The piano accompaniment starts with a forte (*f*) dynamic and includes a mezzo-forte (*mf*) section.

5

о-сінь при-не-се? Яб-лу-ка ру-м'я - ні па-

The second system of the musical score continues the vocal line with the lyrics 'о-сінь при-не-се? Яб-лу-ка ру-м'я - ні па-'. The piano accompaniment continues with various chords and melodic lines.

8

ху-- чий мед, яб - лу - ка ру - м'я - ні па - ху - чий мед.

The third system of the musical score concludes the piece with the lyrics 'ху-- чий мед, яб - лу - ка ру - м'я - ні па - ху - чий мед.'. The piano accompaniment features a final cadence.

Що нам осінь принесе?
Що нам осінь принесе?
- Яблука рум'яні, пахучий мед.
Яблука рум'яні, пахучий мед!
Що нам осінь принесе?
Що нам осінь принесе?
- Хлібця золотого на цілий рік.
Хлібця золотого на цілий рік!

Дощик

Алла Мігай

Помірно

Помірно

До-щик лє-ть-ся ці-лий ра-нок:
кап, кап, кап! Не ви-хо-ди-мо на га-нок кап, кап, кап!
Рап-том ба-чим під ку-щем кап, кап, кап, кап, кап!
Мок-не зай-чик під до-щем кап, кап, кап, кап, кап! Ой, ти,

9

Мок-не зай-чик під до-щем кап, кап, кап, кап! Ой, ти,

11

зай - чи-ку сі-рень - кий, ой ти, зай - чи-ку ма-

14

лень - кий, го-ді мерз-ну-ти, дри-жа-ти, ти хо-ди мер-щій до ха ти.

17

Ми да-мо то-бі морк-ви-ну, щей ве-ли-ку ка-пус-ти-ну, по-не-сеш їх у лі-сок

20

го-ду-ва-ти ді-то-чок, бо ма-лень-кі зай-че-ня - та

22

вже дав-но че-ка-ють та - та!

25

Дощик ллється цілий ранок.
 Кап, кап, кап.
 Не виходимо на ганок.
 Кап, кап, кап.
 Раптом бачим під кушем.
 кап-кап-кап-кап-кап
 Мокне зайчик під дощем.
 кап-кап-кап-кап-кап

Дощик ллється цілий ранок.
 Кап, кап, кап.
 Мокра стежка, мокрий ганок.
 Кап, кап, кап.
 Але зайчик поспішає.
 кап-кап-кап-кап-кап
 Для зайчат гостинця має
 кап-кап-кап-кап-кап

Приспів: Ой ти, зайчику, сіренький,
 Ой ти, зайчику, маленький,
 Годі мерзнути, дрижати,
 Ти ходи мерщій до хати,
 Ми дамо тобі морквинку,
 Ще й велику капустинку.
 Понесеш їх у лісок,
 Годувати діточок,
 Бо маленькі зайченята
 Вже давно чекають тата.

Ходить гарбуз по городу

Обробка Н. Скоробагатько

Помірно швидко

Piano introduction in 2/4 time, key of D major. The right hand features a continuous eighth-note melody, while the left hand provides a simple bass line with quarter notes and rests.

5

Хо - дить гар - буз по го - ро - ду, пи - та - єть - ся сво - го ро - ду,

Vocal line: Four measures of quarter notes in D major. Piano accompaniment: Treble clef with chords and eighth notes; bass clef with quarter notes and rests.

9

А чи жи - ві, чи здо - ро - ві, всі ро - ди - ці гар - бу - зо - ві?

Vocal line: Four measures of quarter notes in D major. Piano accompaniment: Treble clef with chords and eighth notes; bass clef with quarter notes and rests.

Ходить гарбуз по городу, питається свого Роду:
"Ой чи живі, чи здорові всі родичі гарбузові?" / двічі

Обізувалась жовта диня, гарбузова господиня:
"Ще живі та здорові всі родичі гарбузові!" / двічі

Обізувались огірочки, гарбузові сини-дочки:
"Ще живі та здорові всі родичі гарбузові!" / двічі

Обізувалась морквиця, гарбузова сестриця:
"Ще живі та здорові всі родичі гарбузові!" / двічі

Обізувались буряки, гарбузові свояки:
"Ще живі та здорові всі родичі гарбузові!" / двічі

Обізувалась бараболя а за нею і квасоля:
"Ще живі та здорові всі родичі гарбузові!" / двічі

Обізувався старий біб я іздержав увесь рід:
"Ще живі та здорові всі родичі гарбузові!" / двічі

"Ой ти гарбуз ти перистий із чим тебе будем їсти?"
- Миска пшона, кусок сала - от до мене вся приправа! / двічі

Колискова для мами

сл. В. Малишко

муз. М. Чембержі

Спокійно

2 3 4

Голос

Спокійно

mp

Фортепиано

5 6 7 8 9

Голос

Віт-ри-ку, тих-ше,

Фо-но

ped.

10 11 12 13

Голос

віт-ри-ку, цить... ма-ма-ма-ту-ся вто-ми-ла-ся й спить. Ти-хо-ти-хень-ко нав

Фо-но

14 15 16 17

Голос

шпинь-ках хо-ди, на-шу ма-ту-сю,ди-вись, не збу-ди. Мі-сяць по - че-

Фо-но

18 19 20 21

Голос

пив над ві кон-цем під - ко - ву, зі-ронь-ка зе-

Фо-но

22 23 24 25

Голос

ле - на ти - ху каз-ку пря - де. Спи, ма-ту - сю,

Фо-но

26 27 28 29

Голос

спи під мо-ю ко-лис - ко - ву, завт - ра в те - бе

Фо-но

30 31 32

Голос

свя - - то, завт - ра ма - мин день. //

Фо-но

1.2. *dim.*

1.2.

33 34 35 36 37

Голос

день.

Фо-но

3. *dim.*

3. *pp*

Вітрику, тихше, вітрику, цить –
Мама-матуся втомилася й спить.
Тихо-тихенько навшпиньках ходи,
Нашу матусю, дивись, не збуди.
Місяць почепив над віконцем підкову,
Зіронька зелена тиху казку пряде.
Спи, матусю, спи під мою колискову,
Завтра в тебе свято, завтра мамин день.

Гілочко, тихше, гілочко, цить –
Мама-матуся втомилася й спить.
Ти у віконце не стукай, зажди,
Нашу матусю, дивись, не збуди.
Місяць почепив над віконцем підкову,
Зіронька зелена тиху казку пряде.
Спи, матусю, спи під мою колискову,
Завтра в тебе свято, завтра мамин день.

Братику, тихше, братику, цить –
Мама-матуся втомилася й спить
Хочеш – підспівуй тихенько мені,
Хай усміхнеться матуся вві сні.
Місяць почепив над віконцем підкову,
Зіронька зелена тиху казку пряде.
Спи, матусю, спи під мою колискову,
Завтра в тебе свято, завтра мамин день.

Курчата

Сл. Т. Волгіної
Переклад з рос. М. Познанської
Не поспішаючи

Муз. А. Філіпенка

The musical score is written in 2/4 time. The vocal line starts with a rest for two measures, then begins with the lyrics '1. Вийшла курочка гулять і травиці пощипать, вслід її малята жовтенькі курчата.' The piano accompaniment features a melody in the right hand and a bass line in the left hand. The score includes first and second endings for the vocal line, with the second ending marked 'рит-ці'.

Вийшла курочка гулять
І травиці пощипать,
Вслід її малята –
Жовтенькі курчата.

Всі курчата, як могли,
Добре лапками гребли.
Вечір наступає –
А зернят немає.

Ко-ко-ко-ко, ко-ко-ко-ко!
Ви за мною йдіть рядком.
Нумо, поспішайте –
Зернята шукайте.

Зїли чорного жука,
Дощового черв`яка,
Напились водиці,
Що була в коритці.

Лісові барабанщики

сл. Б. Чіпа

муз. К. Мяскова

Весело, грайливо

2

3

4

Musical score for measures 1-4. The vocal line starts with a rest in measure 1, followed by a note in measure 2, and continues through measures 3 and 4. The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and a steady eighth-note bass line in the left hand. Dynamics range from *mf* to *f*. The key signature has two flats and the time signature is 4/4.

Ля...

5

6

7

mf

Musical score for measures 5-7. The vocal line continues with a melodic phrase. The piano accompaniment consists of chords in the right hand and a bass line in the left hand. Dynamics include *mf* and *tr*. The key signature has two flats and the time signature is 4/4.

Два ве-се-лих зай-че-ня-ти

8

9

10

Musical score for measures 8-10. The vocal line continues with a melodic phrase. The piano accompaniment consists of chords in the right hand and a bass line in the left hand. The key signature has two flats and the time signature is 4/4.

вчи-лись би-ти в ба-ра-бан - тра - та-та,

тра - та-та!

11 12 13

І ска-зав учи тель-дя-тел:- Ах, я-кий у них та-лант! Тра - та-та,

14 15 16

тра-та та! Раз, два, раз, два, три! Пер-ший зай-чик, пов-то-ри!

17 18 19

Раз, два, раз, два, три! Дру-гий зай-чик, пов-то-ри! А як лап-ки за-бо-

20 21 22 23

лять, бу - дем вчи - ти-ся спі вать. вать.

24 25 26

Раз - два, раз - два, раз - два - три! Пер - ший зай-чик, пов-то-

27 28 29

ри! Раз - два, раз - два, раз - два - три!

30 31 32 33

Дру - гий зай-чик, пов-то - ри!

Два веселих зайченяти
Вчились бити в барабан –
Тра-та-та, тра-та-та!
І сказав учитель-дятел:
– Ах, який у них талант!
Тра-та-та, тра-та-та!

Приспів:
Раз-два, Раз-два-три!
Перший зайчик, повтори!
Раз-два, раз-два-три!
Другий зайчик, повтори!
А як лапки заболять,
Будем вчитися співать!

Барабан вони розбили,
Та знайшли дубовий пень,
Тра-та-та, тра-та-та!
І на цьому пні щосили
Барабаняць день у день.
Тра-та-та, тра-та-та

Ми любимо весну

сл. М. Стельмаха

муз. М. Завалішиної

Не дуже швидко

1 2 3 4 5 6 7 8

Голос

1. Ми

Фортепиано

mf

Голос

9 10 11 12 13 14 15 16

лю-би-мо вес - ну зе - ле-ну, чу - дес - ну, грім - ни-цю у ту ці і

Фо-но

Голос

17 18 19 20 21 22 23 24 25

до-жик спі - ву-чий, і до - щик спі - ву - чий.

Фо-но

26 27 28 29 30 31 32 33 34

Голос

2.І // лю-би-мо вес - ну зе - ле-ну, чу - дес - ну, і

Фо-но

35 36 37 38 39 40 41 42

Голос

цвіт у ма - ю, всю зем-лю сво - ю, всю зем - лю сво - ю!

Фо-но

43 44 45 46 47 48 49 50 51

Голос

Фо-но

Ми любимо весну
Зелену, чудесну,
Грімницю у тучі
І дощик співучий. (2)

І луки широкі,
І ріки глибокі,
І поле веселе,
І рідні оселі. (2)

Ми любимо весну
Зелену, чудесну,
І цвіт у маю,
Всю землю свою! (2)

Узяла лисичка скрипку

Сл. О. Журливої

Муз. В. Філіпенка

Рухливо

2

3

4

5

6

1. У - зя - ла ли - сич - ка скрип - ку,

The first system of the musical score, measures 1-6. It features a vocal line and a piano accompaniment. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The vocal line starts with a whole rest in measure 1, followed by quarter notes in measures 2-6. The piano accompaniment consists of eighth-note patterns in the right hand and quarter notes in the left hand.

7

8

9

10

сі - ла з но - та - ми під лип - ку, і то - не - сень - кий сми - чок

The second system of the musical score, measures 7-10. The vocal line continues with quarter notes. The piano accompaniment features a more active right hand with eighth-note patterns and a steady left hand.

11

12

13

14

15

16

гра - є, гра - є го - па - чок!

The third system of the musical score, measures 11-16. The vocal line concludes with quarter notes. The piano accompaniment continues with eighth-note patterns in the right hand and quarter notes in the left hand, ending with a double bar line.

Узяла лисичка скрипку,
Сіла з нотами під липку,
І тонесенький смичок
Грає, грає гопачок.
Поспішають з лісу звірі:
Зайчєнята темно-сірі,
Ще й ведмедики біжать —
Хочуть, хочуть танцювать.

Приспів:

Всі за лапки узялися,
Почалися танці в лісі,
А лисиця грає, грає
Та у ноти заглядає,
І тонесенький смичок
Все виводить гопачок,
Все виводить гопачок!

Жовта білочка спішить,
А за нею вслід біжить,
Тупу-тупу, сам Михайло,
Лісовий ведмідь Топтайло.
І вовчиця прибігає
З вовчєнятами із гаю,
Щоб також у коло стать, —
Хочуть, хочуть танцювать!

Приспів.

Новорічна полька

сл. Г. Ладонщикова
Переклад з рос. О. Торгалова

муз. Т. Потапенко

Жваво 1 2 3 4 5 6

1. В нас я-лин-ка за-паш-на,

Measures 1-6 of the musical score. The vocal line starts with a rest in measure 1, followed by notes in measures 2-6. The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth notes and chords. Dynamics include *mf* and *sf*.

7 гар-но приб-ра на во-на. По-між ві-та-ми вог-ні сві-тять-ся яс-

Measures 7-11 of the musical score. The vocal line continues with notes and rests. The piano accompaniment maintains the rhythmic pattern. Dynamics include *mf* and *sf*.

12 ні! 13 Ой як гар-но, 14 ве-се-ло дов-ко-ла! 15 Ве-чір но-во- 16 17

Measures 12-17 of the musical score. The vocal line concludes with notes and rests. The piano accompaniment features a final rhythmic flourish. Dynamics include *mf* and *sf*.

18 19 20 21 22 23

річ-ний зу-стрі- ча - є шко-ла! шко-ла!

В нас ялинка запашна,
 Гарно прибрана вона,
 Поміж вітами вогні
 Світяться ясні!

Приспів:
 Ой як гарно,
 Весело довкола!
 Вечір новорічний
 Зустрічає школа!

Дзвінко грає баяніст,
 У хлоп'ят до танцю хист:
 До дівчаток підійшли –
 В танець повели.

Приспів.

Вчитель наш суворий був,
 Та про все тепер забув:
 Нас до танцю зазива,
 Пісеньку співа.

Приспів.

Новорічне свято

сл. В. Малишко

муз. М. Чембержі

Жваво

2

3

4

Голос

За-ме-ло у-сі до-ро-ги, за-нес-

Фортепіано

5

6

7

8

9

Голос

ло у-сі стеж-ки, иїль-ки мі-сяць од-но-ро-гий пли-не вхма-рах

Фо-но

10

11

12

13

Голос

нав прощ-ки. Ну. а внас ве-се-ле свя-то, жар-ти, му-зи-

Фо-но

14 15

Голос

ка і сміх, круг я - лин - ки тан - цю -

Фо-но

16 17 18

Голос

ва - ти ми за-про-шу - є - мо всіх.

Фо-но

Замело усі дороги,
 Занесло усі стежки,
 Тільки місяць однорогий
 Плине в хмарах напрошки.
 Ну, а в нас веселе свято,
 Жарти, музика і сміх,
 Круг ялинки танцювати
 Ми запрошуємо всіх.

Маски вже приготували,
 І костюми зшили ми,
 Новорічні карнавали
 Йдуть на свято до зими.
 Тут і дівчина-ромашка,
 Коник-дхвоник також є,
 І веселий Чебурашка
 Вовку руку подає.

Дід Мороз ступив у коло
 І снігуронька мала, І сніжинка срібночола
 З казки тихої прийшла.
 Грай же, музико, завзято,
 Веселіш, гучніше грай!
 Новорчне гарне свято
 Завітало в рідний край.

Зацвіла в долині

Слова Т. Шевченка

Музика А. Філіпенка

Помірно

5
За - цві - ла в до - ли - ні, чер - во - на ка - ли - на,
9
ні - би за - смі - я - лась дів - чи - на ди - ти - на.
13

The musical score is written in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). It consists of a piano introduction and two vocal lines with piano accompaniment. The piano introduction (measures 1-4) features a rhythmic melody in the right hand and a bass line in the left hand. The first vocal line (measures 5-8) has the lyrics 'За - цві - ла в до - ли - ні, чер - во - на ка - ли - на,'. The piano accompaniment for this line consists of chords in the left hand and a simple melody in the right hand. The second vocal line (measures 9-12) has the lyrics 'ні - би за - смі - я - лась дів - чи - на ди - ти - на.'. The piano accompaniment continues with chords and a simple melody. The score ends with a final piano introduction (measures 13-16).

1. Зацвіла в долині червона калина,
Ніби засміялась дівчина-дитина.
2. Любо, любо стало, пташечка зраділа,
Пташечка зраділа і защебетала.

Наша рідна Україна

Слова В. Гринько

Музика Л. Давидової

У темпі вальсу

У темпі вальсу

Як ве - сел - ка на по

mf *mp*

6

Detailed description: This system contains the first two staves of the musical score. The top staff is the vocal line, starting with a whole rest followed by a melodic phrase. The bottom staff is the piano accompaniment, featuring a waltz-like melody in the right hand and a bass line in the left hand. Dynamics include *mf* and *mp*. A measure rest of 6 measures is indicated at the beginning of the piano part.

го - ду, як вес-нян - ка со-ло - в'ї - на, не-зрів-нян - ну ма-є вро-ду на-ша

11

Detailed description: This system contains the third and fourth staves. The vocal line continues with the lyrics. The piano accompaniment continues with the waltz melody. A measure rest of 11 measures is indicated at the beginning of the piano part.

рід - на У-кра - ї - на. Не-зрів-нян - ну ма-є вро-ду на-ша рід - на У-кра-ї - на.

17

Detailed description: This system contains the fifth and sixth staves. The vocal line concludes the phrase. The piano accompaniment continues. A measure rest of 17 measures is indicated at the beginning of the piano part.

f *mf*

Detailed description: This system contains the seventh and eighth staves. The piano accompaniment continues with the waltz melody. Dynamics include *f* and *mf*.

22

1.2. 3.

1.2. 3.

Mov po//

Як веселка на погоду,
 Як веснянка солов'їна,
 Незрівнянну має вроду
 Наша рідна Україна.

Мов ромашка в зелен-лузі,
 Мов над річкою калина,
 Сонцесхід на виднокрузі -
 Наша рідна Україна.

Хоч далеко путь лягає,
 Завітайте неодмінно,
 Хлібом, сіллю привітає
 Наша рідна Україна.

Пшениченька

Слова Д. Павличка

Музика О. Білаша

The first system of the musical score consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a 4/4 time signature. It contains a series of chords and a melodic line. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, providing a harmonic accompaniment. The dynamic marking *mf* is placed above the first measure.

The second system of the musical score consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one flat and a 4/4 time signature. It contains a series of chords and a melodic line. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, providing a harmonic accompaniment. The dynamic marking *mf* is placed above the first measure.

The third system of the musical score consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one flat and a 4/4 time signature. It contains a series of chords and a melodic line. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, providing a harmonic accompaniment. The dynamic marking *mp* is placed above the first measure. The lyrics are: Ві-тер ві - є, сон-це грі - є, а во-да те -

The fourth system of the musical score consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one flat and a 4/4 time signature. It contains a series of chords and a melodic line. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, providing a harmonic accompaniment. The dynamic marking *p* is placed above the first measure. The lyrics are: че. На-ша ма - ти пше-ни-чень - ка

15

mf

зо-ло-ту со - роч - ку тче. А тій зо - ло - тій со -

18

ро - чеч-ці, як ма-ля, як ма-ля, бу-де кра - су -

22

ва - ти - ся, бу - де ус - мі - ха - ти - ся

25

вся зем - ля.

Сонце гріє, вітер віє, а вода тече.
Наша мати пшениченька золоту сорочку тче.
А в тій золотій сорочечці, як маля,
Буде красуватися, буде усміхатися вся земля.

Сонце гріє, вітер віє, а вода тече.
Наша мати пшениченька золотий коровай пече.
А золотий коровай на столі засія –
Буде веселитися і благословитися вся земля.

Ой заграйте, дударики

Слова В. Панченка

Музика А. Філіпенка

Жваво

The musical score is written in 2/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It consists of three systems of piano accompaniment and vocal lines. The first system (measures 1-6) features a lively piano introduction with a melodic line in the right hand and a bass line in the left hand. The second system (measures 7-11) includes the first vocal line with lyrics: 'Ой за-рай-те ду-да-ри-ки, мо-ло-ді гу-'. The piano accompaniment continues with a similar rhythmic pattern. The third system (measures 12-15) includes the second vocal line with lyrics: 'цу-ли. Так щоб та-нець у-ви-ва-нець по-ло-ни-ни чу-ли.' The piano accompaniment concludes with a final cadence.

Ой заграйте, дударики,
Молоді гуцули.
Так, щоб танець-увиванець
Полонини чули.

Ой заграйте, дударики,
На дудках кленових.
Як приємно танцювати
В кептариках нових.

Ой заграйте, дударики,
А ми заспіваєм.
Хай злітає наша пісня
Та над нашим краєм.

Господарі-діти

Слова М. Петренка

Музика А. Мігай

Урочисто

Мо - же, завт - ра, мо - же ни - ні, на до - го - ду дням но - вим

5

Від - да - мо цей світ ди - ти - ні, хай по - вік вла - ду - є ним.

8

Від - да - мо сві - тан - ки си - ні,

11

сто ве - се - лок, сто зір - ниць. Від - да - мо по -

14

вік ди - ти-ні сто най-кра-щих та - ем-ниць.

17

Там, де на сві - ті гос - по - да - рі ді - ти,

19

ра - дість і сміх про - цві - та - ють на сві - ті!

Може, завтра, може, нині на догоду дням новим
Віддамо цей світ дитині, хай повік владує ним,
Віддамо світанки сині, сто веселок, сто зірниць,
Віддамо повік дитині сто найкращих таємниць!

*Приспів: Там, де на світі господарі-діти,
Радість і сміх процвітають на світі.*

Віддамо найвищу владу і щустрінем новий день,
В світі стане більше ладе, більше сміху і пісень,
І рука в руці надійно, казка дійсність обійма,
І кудись щезають війни, і зненависті нема.

Приспів.

Діти зйдуться на лузі слухать співи солодов'я,
І усі - найкращі друзі, і усі - одна сім'я.
І в усіх ясні обличчя, і усі, немов брати,
І усіх майбутнє кличе Мир і Щастя берегти!

Приспів.

Грицю, Грицю, до роботи

Українська народна пісня

Рухливо

- Гри-цю, Гри-цю, до ро-бо-ти! - В Гри-ця пор-ва-ні чо-бо-ти...

5

- Гри-цю, Гри-цю, до те-лят! - В Гри-ця ні-жень-ки бо-лять!

- Грицю, Грицю, молотити! -
Гриць не здужає робити ...
- Грицю, Грицю, врубай дров!
- Каха-кахи! Не здоров

- Грицю, Грицю, роби хліб,
- Кахи-кахи! Щось захрип!
- Грицю, Грицю, іди їсти!
- Ой, чекайте, де б тут сісти?

Чому ведмідь взимку спить

Слова О. Коваленкова

Музика Л. Кніппера

Весело, бадьоро ♩ = 100

По га - ляв-ці лі-со - вий, як мо - роз був міц- ний, йшов вед-

7

мідь вза-ти-шок свій в теп-лій шу-бі хут-ря - ній. До сво - го і-шов бар - ло-га, не зби

13

Повільніше Швидко

ва - ю - чись з до - ро - ги, як про - хо - див че - рез міст став ли -

17

1. *p* 2.

си - ці він на хвіст. Здій - ня - //та.

2. *ff* *p* *ff*

По галявці лісовій, як мороз був міцний,
йшов ведмідь в затишок свій
в теплій шубі хутряній
до свого ішов барлога,
не збиваючись з дороги,
як проходив через міст,
став лисиці він на хвіст.

Здійняла лисиця крик,
зашумів темний ліс,
і ведмідь злякався, втік,
на сосну стару поліз.
На сосні веселий дятел
білці хатку конопатив,
він сказав: - Ходить навчись!
і куди стаєш, дивись!

Тоді вирішив ведмідь:
як зима - треба спать
по стежинах не гулять,
на хвості не наступать.
У барлозі він без страху
взимку спить під сніжним дахом
і радіє не спроста,
що родився без хвоста.

Гуде вітер вельми в полі

Слова В. Забіли

Музика М. Глінки

Помірно

Гу-де ві-тер вель-ми в по-лі, ре-ве, ліс ла - ма - є...

Помірно

p

Detailed description: This system contains the first two staves of the musical score. The top staff is the vocal line, starting with a whole rest followed by a repeat sign and then a melody in G minor, 2/4 time. The bottom staff is the piano accompaniment, featuring chords in the right hand and a simple bass line in the left hand. The tempo marking 'Помірно' is placed above the vocal staff.

7

Пла-че ко-зак мо-ло-день-кий, до-лю про-кли - на - є. Гу-де ві-тер

Detailed description: This system contains the next two staves. The vocal line continues the melody from the previous system. The piano accompaniment continues with similar chordal textures. The tempo marking 'Помірно' is not explicitly repeated here but applies to this section.

12

вель-ми в по-лі, ре-ве ліс ла - ма - є... Ко-зак ну-дить - ся сер-деш-ний,

Detailed description: This system contains the final two staves of the page. The vocal line concludes with the words 'Ко-зак ну-дить - ся сер-деш-ний,'. The piano accompaniment features a more active bass line in the final measures. The tempo marking 'Помірно' is not explicitly repeated here but applies to this section.

17

що ро - бить, не зна - є.

Гуде вітер вельми в полі,
 Реве, ліс ламає.
 Плаче козак молоденький,
 Долю проклинає.
 Гуде вітер вельми в полі,
 Реве, ліс ламає.
 Козак нудиться сердешний,
 Що робить не знає.

Гуде вітер вельми в полі,
 Реве, ліс ламає.
 Козак стогне, бідолаха,
 Сам собі гадає.
 Ревеш, вітре, та не плачеш,
 Бо тобі не тяжко,
 Ти не знаєш в світі горя,
 Та тобі й не важко.

Одірви ж од серця тугу,
 Рознеси по полю,
 Щоб не плакався я, бідний,
 На нещасну долю!
 А коли цього не зробиш,
 Кинь мене у море –
 Нехай зо мною потоне
 Моє люте горе!..

Пісенька друзів

з мультфільму "Бременські музиканти"

Слова Ю. Ентіна, переклад Н. Забіли

Музика Г. Гладкова

Рухливо

The piano introduction consists of two staves. The upper staff is a treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#) and a common time signature (C). It contains two measures of whole rests. The lower staff is a grand staff (treble and bass clefs) with the same key signature and time signature. It features a rhythmic accompaniment starting with a quarter rest followed by eighth notes and chords. The tempo marking *Рухливо* is placed above the first measure of the lower staff.

3

The first line of the song begins at measure 3. The vocal line is on a treble clef staff with a key signature of two sharps and a common time signature. The lyrics are: "Кра-що-го не-ма ні чо-го в сві - ті як по сві ту з дру-зя-ми бро-". The piano accompaniment is on a grand staff with the same key signature and time signature, providing a rhythmic accompaniment with chords and moving lines in both hands.

6

The second line of the song begins at measure 6. The vocal line is on a treble clef staff with a key signature of two sharps and a common time signature. The lyrics are: "ди - ти! Тим, хто дру-жить, не страш-ні три-во - ги,". The piano accompaniment is on a grand staff with the same key signature and time signature, continuing the rhythmic accompaniment.

9

до-ро-гі нам будь я - кі до - ро - ги! До - ро-гі нам

12

будь - я - кі до - ро - ги! Ля-ля-ля - ля-ля- ля...

15

19

22

24

Ми своє завдання не забудем -
 Сміх і радість ми приносим людям!
 Ні палаци, ні скарби ніколи
 Замінити нам не можуть волі!
 Замінити нам не можуть волі!

Килими для нас - квітучі трави,
 Стіни наші - сосни величаві,
 Дах над нами - небо неозоре,
 Наше щастя - жити на просторі!
 Наше щастя - жити на просторі!

Дві пісеньки

Allegretto, con moto $\text{♩} = 88$

сл. і муз. Лесі Горової

mp *sempre legato*

1. Зустрі - ла я дві пі - сень - ки та й ста - ла їх пи - та - ти: я -
 //на у - се смі - я - ла - ся, а дру - га все жу - ри - лась, сум -
 //я не ма - ла па - лич - ки, не вмі - ла чак - лу - ва - ти, у -

ку із них по - слу - ха - ти, я - ку із них спі - ва - ти. Од - на бу - ла ве - се - ло - ю, а
 ни - ми о - че - ня - та - ми у - слід ме - ні ди - ви - лась. Як - би ча - рів - ну па - лич - ку в ру -
 зя - ла я дві пі - сень - ки та й ста - ла їх спі - ва - ти. Од - на бу - ла ве - се - ло - ю, а

дру - га су - му - ва - ла, на - пев - но, зла чак - лун - ка ї - ї за - ча - ру - ва - ла. Од -
 ках сво - їх я ма - ла, мо - я сум - на - я пі - сень - ка ве - се - ло - ю би ста - ла. Як -
 дру - га су - му - ва - ла, і я, не - на - че в дзер - ка - лі, се - бе у них впі - зна - ла. Од -

13 ²
 ї за-ча-ру-ва-ла. Ла-ла-ла, ла-ла-ла, ла-ла-ла-ла-ла-ла-ла.
 се-ло-ю би ста-ла.
 бе у них впізна-ла.

16 * Coda
 2. Од -
 3. А

16 rit.

1. Зустріла я дві пісеньки та й стала їх питати:
 Яку із них послухати, яку із них співати.
 Одна була веселою, а друга сумувала,
 Напевно, зла чаклунка її зачарувала. } 2 рази

2. Одна усе сміялася, а друга все журилась,
 Сумними оченятами услід мені дивилась.
 Якби чарівну паличку в руках своїх я мала,
 Моя сумная пісенька веселою би стала. } 2 рази

3. А я не мала палички, не вміла чаклувати,
 Узяла я дві пісеньки та й стала їх співати.
 Одна була веселою, а друга сумувала,
 І я, неначе в дзеркалі, себе у них впізнала. } 2 рази

Зелене слоненя

сл. О. Вратарьова

муз. І. Кириліної

Рухливо *tr*

На

ос-тро-ві Ла-бем-ба в за-то-ці Ба-ла-бем-ба жи-

ли со-бі зви-чай-ні спі-ва-ю-чі сло-ни. Жи-

ли со-бі, та й го-ді, спі-ва-ли при на-ро-ді, а

mf

ван - ці, при на - го - ді, роз - ка - зу - ва - ли сни

f
Бем - ба, ла - бем - ба, бем - ба, ла - бем - ба, бем - ба, ла - бем - ба, ба.

Бем - ба, ла - бем - ба, бем - ба, ла - бем - ба, бем - ба, ла - бем - ба,

ба. Прий - // ба. Бем - ба, ла - бем - ба,

бем - ба, ла - бем - ба, бем - ба, ла - бем - ба, ба.

На острові Лабемба
 В затоці Балабемба
 Жили собі звичайні
 Співаючі слони.
 Жили собі, та й годі,
 Співали при народі,
 А вранці, при нагоді,
 Розказували сни.

Прийшла зима на острів,
 А там зима – це дощик,
 Холодний, довгий дощик,
 Небесний водограй.
 Але слонові сухо,
 Бо два слонові вуха –
 Великі парасольки,
 Накрийся – і співай.

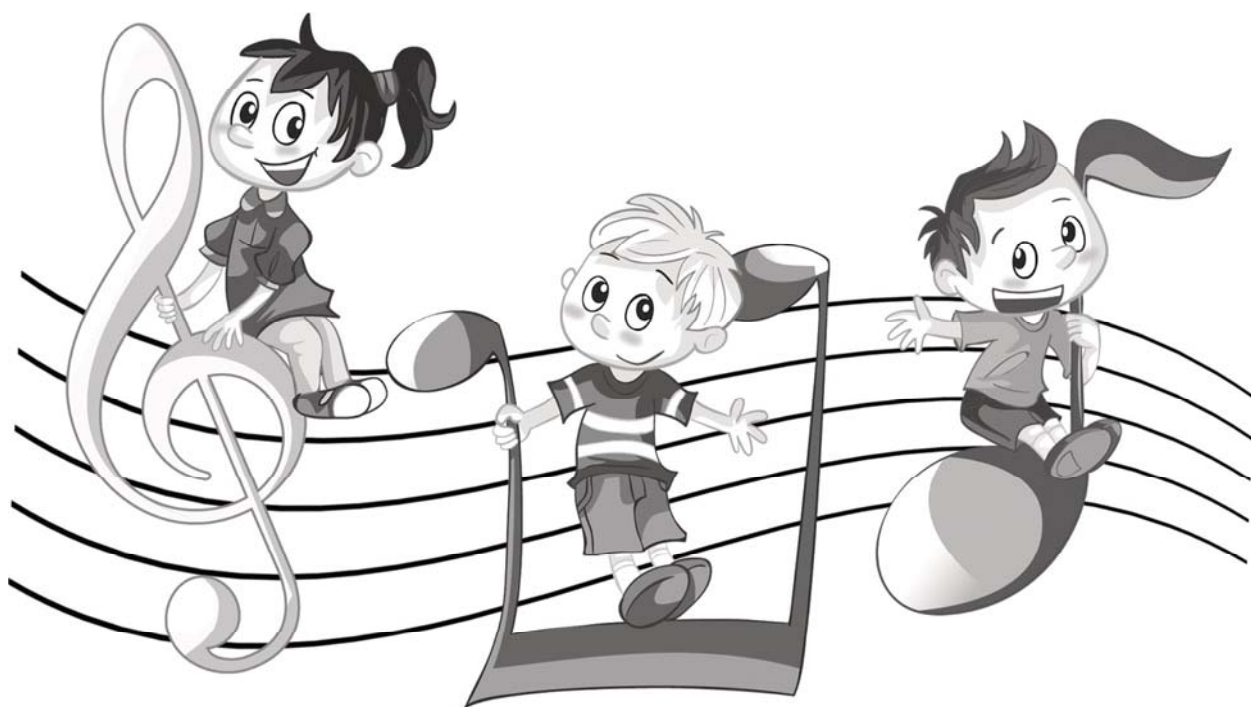
Приспів:

Бемба, лабемба, Бемба, лабемба,
 Бемба, лабемба, ба.
 Бемба, лабемба, Бемба, лабемба,
 Бемба, лабемба, ба.

І сонечко заграла,
 Веселка запалала,
 І в чисте поле вийшло
 Зелене слоненя.
 - Чому це ти зелене?
 Навіщо ти зелене?
 Для чого ти зелене?
 - Тому, що я – весна.

Набридло зимувати,
 Під вухами співати.
 Одна єдина думка
 У кожного слона.
 Коли ж то сонце вийде,
 Коли ж нарешті, прийде
 Зелена і весела
 Танцююча весна.

3.5. ПІСЕННИЙ РЕПЕРТУАР ДЛЯ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ (ноти у супроводі фортепіано)

Їхав козак за Дунай

Українська народна пісня

Не швидко

Ї-хав ко-зак за Ду-най,

Не швидко

Ї-хав ко-зак за Ду-най,

4

ска- зав: -Дів-чи- но, про шай! Ти, ко-ни-ку во-ро-нень- кий, не-си те гу- лий!

ска- зав: -Дів-чи- но, про шай! Ти, ко-ни-ку во-ро-нень- кий, не-си те гу- лий!

7

Пос - тій, пос - тій, ко - за - че, тво - я дів - чи - на пла - че,

Пос - тій, пос - тій, ко - за - че, тво - я дів - чи - на пла - че,

9

як ти ме-не по-ки-да-єш, тіль-ки по-ду-май! Тіль-ки по-ду-май!

Їхав козак за Дунай,
Сказав: - Дівчино, прощай!
Ти, конику вороненький,
Неси та гуляй!

- Білих ручок не ламай,
Ясних очок не стирай,
Мене з війни зі славою
К собі очитай!

- Постій, постій, козаче,
Твоя дівчина плаче,
Як ти мене покидаєш,-
Тільки подумай!

- Не хочу я нічого,
Тільки тебе одного,
Ти будь здоров, мій миленький,
А все пропадай!

- Постій, постій, козаче,
Твоя дівчина плаче,
Як ти мене покидаєш,-
Тільки подумай!

- Не хочу я нічого,
Тільки тебе одного,
Ти будь здоров, мій миленький,
А все пропадай!

Червона рута

слова та музика В. Івасюка

Помірно

The first system of the score consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of two flats and a 4/4 time signature. It features a melodic line with eighth-note patterns and rests, and a piano accompaniment with chords and eighth-note figures. The lower staff is in bass clef, providing a harmonic foundation with chords and eighth-note accompaniment.

The second system continues the musical piece. The upper staff shows a continuation of the melodic line with some chromatic movement. The piano accompaniment in the lower staff remains consistent with the first system, supporting the vocal line.

The third system begins with a vocal entry at measure 10. The upper staff contains the vocal line with lyrics: "Ти при- знай ся ме - ні, з від- ки в те- бе ті ча - ри,". The piano accompaniment in the lower staff features a rhythmic pattern of eighth notes, with dynamic markings *tr* and *л.р.* above the piano part.

The fourth system continues the vocal line at measure 14. The lyrics are: "я без те - бе всі дні у по - ло - ні не ча - лі". The piano accompaniment continues with the same rhythmic pattern, including dynamic markings *л.р.* above the piano part.

18

Мо - же, десь у лі - сах ти чар - зіл - ля шу - ка - ла,

22

сон - це - ру - ту знай - шла і ме - не зча - ру - ва - ла?

26

Чер - во - ну ру - ту — не шу - кай ве - чо - ра - ми, — ти у

31

ме - не є - ди - на, тіль - ки ти, по - вір.

35 *f*

Бо тво - я вро - да - то є чи - ста - я во - да, — то є

39

1. би - стра - я во - да з си - ніх гір, гір, то є

2.

44

би - стра - я во - да з си - ніх гір то є би - стра - я

49

во - да з си - ніх гір

poco rit.

Ти признайся мені,
Звідки в тебе ті чари?
Я без тебе всі дні
У полоні печалі.
Може, десь у лісах
Ти чар-зілля шукала,
Сонце - руту знайшла
І мене зчарувала?

Приспів

Червону руту не шукай вечорами
Ти у мене єдина, тільки ти, повір!
Бо твоя врода - то є чистая вода,
То є бистрая вода з синіх гір.

Бачу я тебе в снах
У дібровах зелених,
По забутих стежках
Ти приходиш до мене.
І не треба нести
Мені квітку надії,
Бо давно уже ти
Увійшла в мої мрії.
Приспів

ВИШИВАНКА

з кінофільму "Їхали ми, їхали"

Слова М. Сома

ВЫШИВАНКА

из кинофильма "Ехали мы, ехали"

Слова Н. Сома

Перевод с украинского М. Зирко

Moderato

rit.

Musical score for the first system, measures 1-4. It features a vocal line and a piano accompaniment in 3/4 time, key of B-flat major. The tempo is Moderato, and it ends with a ritardando (rit.) marking.

5

a tempo

mp

Musical score for the second system, measures 5-8. It features a vocal line and a piano accompaniment. The tempo is a tempo, and the dynamic is mezzo-piano (mp).

З ве - чо - ра три - вож - но - го аж до ран - ку
Уж как позд - ней но - чью и спо - за - ран - ку

p

a tempo

Musical score for the piano accompaniment of the second system, measures 5-8. The dynamic is piano (p) and the tempo is a tempo.

9

Musical score for the third system, measures 9-12. It features a vocal line and a piano accompaniment. The tempo is a tempo.

ви-ши-ва - ла дів - чи - на ви - ши - ван - ку.
ши-ла-пар - ню де - вуш - ка вы - ши - ван - ку.

Musical score for the piano accompaniment of the third system, measures 9-12.

13

Що то-нень - ка го - лоч - ка для со - ро - чок,
 Что иг - ла тон - чай - ша - я для со - ро - чек,

17

а ще тон - ше в дів - чи - ни го - ло - со - чок.
 е-ще тонь - ше де - ви - чий го - ло - со - чек.

21

Що то-нень - ка го - лоч ка для со - ро - чок,
 Что иг - ла тон - чай-ша- я для со - ро - чек,

25

а ще тон - ше в дів - чи - ни го - ло со - чок.
е - ще тонь - ше де - ви - чий го - ло со - чек.

29

Ко - ло, ко - ло ко - ло сер - ця.
На зло - ро - вье, на зло - ро - вье.

З вечора тривожного аж до ранку
Вишивала дівчина вишиванку.
Що тоненька голочка для сорочок,
А ще тонше в дівчини голосочок.

Вишивала дівчина, вишивала,
У сорочку білу ю душу вклала.
Вишивала дівчина, вишивала,
Чорну і червону нитку клала.

Ой та чорна ниточка-розставання,
А червона ниточка-до кохання.
Щоб та чорна ниточка часто рвалась,
А червона ниточка легко слалась.

Я піду в неділеньку на гулянку,
Подарую милому вишиванку.
Сердься, мій соколику, чи не сердься –
Будеш ти носити її коло серця.

Я піду в далекі гори

Володимир Івасюк

Помірно 2 3

Помірно

4 5 6

7 8 9 10

Я пі - ду - в да-ле-кі го - ри, на ши - ро - кі по-ло

11 12 13

ни - ни, і по-про-шу віт-ру зво-рив - а-би

14 15 16

він - не спав до дни - ни. Щоб ле - тів - на віль-них

17 18 19

кри - лах на ки - че - ри і в діб - ро - ви і діз

20 21 22

навсь, - де мо-я ми-ла, ка-рі о - чі, чор-ні

23 24 25 26

бро - ви. Ми - ла мо-я, лю - ба мо-я, сві - те я-сен -

27 28 29

цвіт, я не-су в о - чах до те-бе

30 31 32 33

весь бла кит-ний світ. Я не-су лю-бов за-жу-ру,

34 35 36

мрі-ю мо-ло - ду, і са-ди цві-

37 38 39 40

1. 2.

туть для ме - не, як до те-бе йду. А як// йду. Дан,

41 42 43 44

дан... - Ла, ла, ла....

45 46 47 48

49 50 51 52

Я піду в далекі гори
 На широкі полонини,
 І попрошу вітру зворів,
 Аби він не спав до днини.

Щоб летів на вільних крилах
 На кичери і в діброви
 І дізнавсь, де моя мила –
 Карі очі, чорні брови.

Приспів:

Мила моя, люба моя,
 Світе ясен-цвіт,
 Я несу в очах до тебе
 Весь блакитний світ.
 Я несу любов-зажуру,
 Мрію молоду,
 І сади цвітуть для мене,
 Як до тебе йду.

А як вітер з полонини
 Полетіти не захоче,
 Все одно знайду дівчину –
 Чорні брови, карі очі.

Перейду я бистрі ріки,
 І бескиди, і діброви,
 І шляхи мені покажуть
 Карі очі, чорні брови.

Києве мій

сл. Д. Луценка

муз. І. Шамо

Не поспішаючи, лірично

The first system of the musical score consists of three staves. The top staff is a vocal line with a whole rest. The middle staff is the right-hand piano accompaniment, starting with a *mp* dynamic and featuring a melodic line with slurs. The bottom staff is the left-hand piano accompaniment, providing a harmonic base with chords and moving lines. The key signature has three flats (B-flat, E-flat, A-flat) and the time signature is 6/8.

The second system continues the piano accompaniment from the first system. It features more complex chordal textures and melodic development in both hands. The dynamics shift to *mf* in the right hand. The system concludes with a fermata over the final notes.

The third system begins with a vocal line starting at measure 8. The lyrics are: "Гра_ є мо_ре зе_ ле_ не, ти_ хий день до_ го_". The vocal line is marked *mp dolce*. The piano accompaniment continues below, with a *p* dynamic marking. The system ends with a double bar line and repeat signs.

12

ра. До ро_ги ми для ме не ста ли схи ли Дні пра,

17

де ко ли шуть ся ві ти за ко ха них

20

мрій... Як те бе не лю би ти, Ки є ве мій!

25 *mf*

Де ко_ли_шуть_ся ві_ти за_ко_ха_них мрій...
 ве_чо_рів ок_са ми_ти, як ша_стя при_бій...

29 *mp*

Як те_бе не лю_би_ти, Ки_є_ве мій! Ки_є_ве

34 *pp*

мій!

Грає море зелене,
 Тихий день догора.
 Дорогими для мене
 Стали схили Дніпра,
 Де колишуться віти
 Закоханих мрій...

Як тебе не любити,
Києве мій!

В очі дивляться канни,
Серце в них переллю.
Хай розкажуть коханій,
Як я вірно люблю.
Буду мріяти й жити
На крилах надій...
Як тебе не любити,
Києве мій!

Спить натомлене місто
Мирним, лагідним сном.
Ген вогні, як намисто,
Розцвіли над Дніпром.
Вечорів оксамити,
Мов щастя прибій...
Як тебе не любити,
Києве мій!

Пісня про рушник

З кінофільму «Літа молодії»

Слова А. Малишка

Музика П. Майбороди

Помірно

The musical score is written in 6/8 time and consists of four systems. Each system includes a vocal line and a piano accompaniment. The piano part features a rhythmic pattern of eighth notes in the bass clef and chords in the treble clef. The vocal line is in a single staff with lyrics in Ukrainian. Dynamics include *mf*, *dim.*, and *p*.

mf

dim.

p

Рід_на ма_ти мо_я, ти но_чей не до_спа_ла

і во_ди_ла ме_не у по_ля край се_ла,

і в до_ро_гу да_ ле_ ку ти ме_ не на зо_рі про_вод_

The first system of the musical score consists of three staves. The top staff is the vocal line, with lyrics written below it. The middle and bottom staves are for the piano accompaniment, with the left hand in the bass clef and the right hand in the treble clef. The music is in a minor key and 4/4 time. The vocal line begins with a quarter rest, followed by a series of eighth and quarter notes. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the left hand and chords in the right hand.

- жа_ ла, і руш_ ник ви_ ши_ ва_ ний на ша_ стя да_

The second system of the musical score consists of three staves. The top staff is the vocal line, with lyrics written below it. The middle and bottom staves are for the piano accompaniment. The vocal line continues with a quarter rest followed by eighth and quarter notes. The piano accompaniment maintains the eighth-note pattern in the left hand and chords in the right hand.

- ла. і в до_ро_гу да_ ле_ ку ти ме_

The third system of the musical score consists of three staves. The top staff is the vocal line, with lyrics written below it. The middle and bottom staves are for the piano accompaniment. The vocal line begins with a quarter rest followed by eighth and quarter notes. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the left hand and chords in the right hand. A *mf* (mezzo-forte) dynamic marking is present above the vocal line and below the piano accompaniment.

- не на зорі про- вод- жа- ла, і руш- ник ви- ши- ва- ний на

ща- стя, на до- лю да- ла. Хай на ньо- му цві- бов.

Рідна мати моя, ти ночей не доспала
 І водила мене у поля край селя,
 І в дорогу далеку ти мене на зорі проводжала,
 І рушник вишиваний на щастя дала.
 І в дорогу далеку ти мене на зорі проводжала,
 І рушник вишиваний на щастя, на долю дала.

Хай на ньому цвіте росяниста доріжка,
 І зелені луги, й солов'їні гаї,
 І твоя незрадлива материнська ласкава усмішка,
 І засмучені очі хороші твої.
 І твоя незрадлива материнська ласкава усмішка,
 І засмучені очі, хороші, блакитні твої.

Я візьму той рушник, простелю, наче долю,
 В тихім шелесті трав, в щебетанні дібров,
 І на тім рушничкові оживе все знайоме до болю,
 І дитинство, й розлука, і вірна любов.
 І на тім рушничкові оживе все знайоме до болю,
 І дитинство, й розлука, й твоя материнська любов.

Рекомендовані збірки пісень шкільного репертуару

1. Вийди, вийди, сонечко. Пісні для учнів початкової школи у супроводі фортепіано : навчально-методичний посібник / упоряд. І. М. Пашенко, Н. П. Ткачова. – Мелітополь : ПП Скребейко П. В., 2017. – 216 с.

2. Вокально-педагогічний репертуар для високих та середніх жіночих голосів. Хрестоматія. / упор. Колосова Е. Г., Царук С. М. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 216 с.

3. Горова Л. В. Пісня наша дзвенить : Ілюстрована збірка дитячих пісень. – К.: Вища шк., 2008. – 112 с.

4. Збірник пісень з акомпанементом для 1-2 класів / Упоряд. Л. М. Єлагіна. – Харків : Веста : Видавництво «Ранок», 2003. – 120 с.

5. Збірник пісень з акомпанементом для 1-2 класів / Упоряд. Л. М. Єлагіна. – Харків : Веста : Видавництво «Ранок», 2003. – 144 с.

6. Іди, іди, дощику. Пісні для дітей 1-4 класів у супроводі баяна : навчально-методичний посібник / упоряд. О.В. Бубнов, Н.В. Філіпчук. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. — 216 с

7. Кушка Я.С. Збірник пісень для школярів. Ч. 2. Нотний додаток. – Вінниця: Нова книга, 2007. – 124с.

8. Музичне мистецтво. 8 клас. Нотна хрестоматія / уклад. О.Золотарьова. – Х. : Вид. група «Основа», 2012. – 128 с.

9. Музичне мистецтво. 7 клас. Нотна хрестоматія / уклад. О.Золотарьова. – Х. : Вид. група «Основа», 2011. – 128 с.

10. Музичне мистецтво. 6 клас. Нотна хрестоматія / уклад. О.Золотарьова. – Х. : Вид. група «Основа», 2011. – 128 с.

11. Прохорова Л. В. Українська естрадна вокальна школа. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації. Видання друге. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2006. – 384 с.

12. Співають діти на уроках музики початкових класів : навч.-метод. посіб. / І.О. Зеленецька. – Кам'янець-Подільський : Абетка, 2005. – 172 с

Список літератури

1. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник / В. Г. Антонюк. – 3-тє вид. К. : Видавець Бихун В. Ю., 2017. – 218 с.
2. Антонюк А. Постановка голосу / А. Антонюк // Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К. : Українська ідея, 2000.
3. Брилін Б. Акомпанемент та імпровізація: Тексти лекцій та методичні матеріали з курсу «Акомпанемент та імпровізація» для студентів музично-педагогічних факультетів ВНЗ, університетів культури і мистецтв, а також для вчителів музики ЗОШ / Б. А. Брилін, Е. Б. Брилін. – Вінниця, 2006. – 536 с.
4. Бриліна В. Л. Вокальна професійна підготовка вчителя музики : методичний посібник для викладачів та студентів вищих педагогічних і мистецьких закладів / В. Л. Бриліна, Л. М. Ставінська. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2013. – 120 с.
5. Вийди, вийди, сонечко. Пісні для учнів початкової школи у супроводі фортепіано : навчально-методичний посібник / упоряд. І. М. Пашенко, Н. П. Ткачова. – Мелітополь, 2017. – 232 с.
6. Глушкова С.І. Технологія створення акомпанементу : навчально-методичний посібник з курсів «Гармонія», «Практикум шкільного репертуару», «Методика музичного виховання» для студентів стаціонарного та заочного відділень вищих закладів педагогічної освіти / С. І. Глушкова, Г. В. Пужай. – Полтава : Полтавський державний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка, 2007. – 76 с.
7. Дорошок В. Д. Основи вокально-педагогічної творчості вчителя музики / В. Д. Дорошок, М. Ю. Сливацький. – Івано-Франківськ, 2007.
8. Дрепіна О. Б. Практикум шкільного репертуару : метод. рек. для студ. напряму підготовки «Музичне мистецтво (Художня культура)» денної форми навчання / О. Б. Дрепіна, С. П. Федоріщева ; Держ. закл. «Луган. нац.

ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 78 с.

9. Концертмейстерська діяльність: історія, теорія, практика / Львівська Державна музична академія ім. М. Лисенка. – Львів : Сполом, 2005. – 108с.

10. Кушка Я. С. Методика навчання співу : посібник з основ вокальної майстерності / Я. С. Кушка. – Т. : Навчальна книга – Богдан, 2010. – 288 с.

11. Кушка Я. С. Методика музичного виховання дітей : навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-II рівнів акредитації у 2-х частинах / Я. С. Кушка. – Ч.1 – Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 216 с.

12. Масол Л. М. Мистецтво : підручник для 1 кл. загальноосвіт. навч. закладів / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Н. В. Очеретяна. – Київ : Генеза, 2012. – 144 с.

13. Масол Л. М. Мистецтво : підруч. для 2 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Н. В. Очеретяна, О. М. Колотило. – Київ : Генеза, 2012. – 144 с.

14. Масол Л. М. Мистецтво : підруч. для 3-го кл. загальноосвіт. навч. закл. / Л. М. Масол, Е. В. Белкіна. – [Видання 2-ге, доповнене і перероблене]. – Київ : Адеф–Україна, 2004. – 152 с.

15. Масол Л. М. Мистецтво : підруч. для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Н. В. Очеретяна, О.М. Колотило. – Київ : Генеза, 2015. – 144 с.

16. Масол Л. М. Теоретико-методологічні основи викладання музики у школі / Масол Л. М. // Вивчення музики в 1-4 класах : навч.-метод. посібник для вчителів / [Масол Л. М., Беземчук Л. В., Очаківська Ю. О., Наземнова Т. О.]. –Х. : Скорпіон, 2003. – С. 5-23.

17. Олійник С. В. Створи власний музичний супровід // Початкова школа. – 2002. – № 10. – С. 55-56.

18. Побережна Г. І. Загальна теорія музики : підручник / Г. І. Побережна, Т. В. Щириця. – К. : Вища школа, 2004. – 303 с.

19. Подольская В. Развитие навыков аккомпанемента с листа / В. Подольская // О работе концертмейстера / ред.-сост. М. Смирнов. – М. : Музыка, 1974. – С. 88-110.
20. Програма для 1-4 класів «Мистецтво» / О. Савченко, Р. Шиян. – К., 2018.
21. Програма для 1-4 класів «Музичне мистецтво» / Л. О. Хлебнікова. – К., 2016.
22. Програма для 1-4 класів «Мистецтво» / Л. М. Масол. – К., 2016.
23. Програма для 5-9 класів «Мистецтво» / Л. М. Масол. – К., 2017.
24. Ростовський О. Я. Методика викладання музики у початковій школі : навч.-метод. посіб. – 2-е вид., доп. / О. Я. Ростовський. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2001. – 216 с.
25. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти : навч.-метод. посібник / О. Я. Ростовський. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. – 640 с.
26. Хрестоматія з практикуму шкільного репертуару / Загальне упорядкування Вовк М. В. – Ів.-Франківськ, Ч. I, 2006. – 164с. Ч.ІІ, 2008. – 165.
27. Чачава В. Н. Некоторые вопросы обучения концертмейстеров / В. Н. Чачава // Фортепиано. – 2003. – №2. – С. 24-25.
28. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти : навч. посіб. / Володимир Черкасов. – К. : ВЦ «Академія», 2016. – 240 с.
29. Шендерович Е. В концертмейстерском классе (Размышления педагога) / Е. Шендерович. – Москва: «Музыка», 1996. – 206 с.
30. Щолокова О. Вивчення шкільного пісенного репертуару в інструментальних класах в процесі підготовки учителя музики / О. Щолокова // Музика в школі. – Вип. 9. – К.: Муз. Україна, 1983 – С. 48 – 51.
31. Юцевич Ю. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу / Ю. Юцевич. – К., 1998.

ДОДАТКИ

Додаток 1.

Комплекс вокально-тренувальних вправ

Вокально-тренувальні вправи посідають основне місце у підготовці дітей різної вікової категорії до вокально-хорової діяльності на уроках музичного мистецтва та у позакласній роботі. Основна мета вокально-тренувальних вправ приведення м'язової системи голосового апарату учнів у стан готовності до співацької діяльності. На уроках музичного мистецтва слід використовувати вправи, що легко запам'ятовуються, прості за мелодичним і ритмічним малюнком. Бажано добирати вокальні вправи у мажорному ладі, який легше сприймається учнями і пов'язаний з бадьорим, оптимістичним настроєм, що сприяє створенню необхідного тону м'язів. Вокальні вправи мають бути побудовані на модулюючих секвенціях по полутонах вгору і вниз. Ці вправи потрібно починати з примарних звуків учнів відповідно до їх вікової категорії. Вправи бажано розпочинати на найбільш зручному для учнів голосному звуці або складі. Вдало підібране сполучення голосного з приголосним впливає на якість звучання голосних, тобто на загальне звучання голосу учнів.

Всі вокально-тренувальні вправи поділяються на такі типи:

- для тренування правильного та тривалого співацького дихання;
- для тренування артикуляційного апарату;
- для розвитку рухливості голосу;
- для вироблення вміння збирати звук і чисто інтонувати інтервали;
- для формування навичок багатоголосся.

1. Беззвучна гімнастика.

Вправа №1. Дана вправа спрямована на розвиток артикуляційного апарату і вимови учнів. На «раз» - витягніть губи «трубочкою», на «два» - посміхніться, розтягуючи губи. Повторіть ці вправи не менш 10 раз.

Вправа №2. Дана вправа спрямована на зняття напруги з внутрішніх і зовнішніх м'язів:

- а) На рахунок: один – вдихнути - голова назад,
два – затримка - голова прямо,
три – видихнути - голова униз;

б) Виконати повороти голови в різні сторони;

в) Виконати повільний поворот голови по колу від плеча до плеча, зліва на право, і навпаки.

Вправа №3. Спрямована на розвиток артикуляційного апарату:

а) «Шпага» – поколювання кінчиком язика кожної щоки;

б) «Біжить коник» - цокання язиком;

в) «Дразлива мавпа» – широко відкритий рот, язик максимально витягнутий вперед та вниз до підборіддя з одночасним активним шиплячим видихом.

Вправа №4. Спрямована на ррозробку кореня язика:

а) Намагаємося кашляти як старці – «кха-кха-кха»;

б) Відображаємо крик ворони – «кар-кар-кар».

Вправа №5. Спрямована на відчуття інтонації:

а) «Крик ослика» – «й - а, й -а, й - а» (інтонація різко падає згори до низу);

б) «Крик у лісі» – «а-у, а-у, а - у» (інтонація знизу до гори);

в) «Крик чайки» – «а! а! а!» (інтонація різко падає зверху вниз и знизу вверху);

г) «Зозуля» – «ку-ку, ку-ку» (імітувати голос зозулі необхідно на досить високій ноті, співучо).

Вправа №6. Дана вправа спрямована на відчуття роботи маленького язичка:

а) «Скавчить цуценя» – «і - і - і» – зімкнув губи у сумній посмішці;

б) «Плаче маленьке кошеня» - жалібно «мяу - мяу - мяу».

Вправа №7. Спрямована на звільнення нижньої щелепи.

Учням треба відкрити рот та поводити щелепою в різні боки, бажано перед дзеркалом.

2. Дихальна гімнастика

Вправа №8. Спрямована на активізацію співацького дихання:

«Нюхаємо квітку» – вдихнути – носом утягнути повітря, видихнути – «Ах»!

Вправа №9. Спрямована на підготування дихальної системи:

а) «Надуваємо шарик» – повільно видихаємо повітря, долоні розводимо в сторони, шарик здувається на звук «с-с-с-с», вправу виконуємо лежачі на підлозі;

б) «Злітає літак» – на звук «ж - ж - ж - ж», при цьому слід посилювати або послаблювати звучання;

в) «Шум лісу» на звук «ш - ш - ш - ш» також посилюємо та послаблюємо звучання.

3. Артикуляційна гімнастика

Вправа №10. Вправа спрямована на розвиток дикції.

Необхідно вдихнути, затримати дихання і на видиханні, посилати звук в «маску» (в нижню частину чола), намагаючись, щоб голосна звучала коротко і різко, як постріл, а приголосна – повільно, вимовити такі склади:

ПУ-ПО-ПА-ПЕ-ПІ-ПИ

БУ-БО- БА- БЕ-БІ- БИ

Вправа №11. Скоромовки.

Наступні вправи доцільно використовувати для розвитку м'язів артикуляційного апарату і роботи над дикцією. Їх необхідно промовляти спочатку у повільному темпі, плавно рухаючи губами, язиком та нижньою щелепою, слідкуючи за тим щоб м'язи обличчя та шиї не напружувались. Ці вправи необхідно виконувати повільно прискорюючи темп. Доцільно використовувати текст різних скоромовок, на різні букви, різними мовами.

Доцільно промовляти скоромовки з різною інтонацією (здивування, оповідання, питання, вигук). Бажано промовляти скоромовки з інтонуванням, відображаючи образ та дії).

Скоромовки:

***

Ой, збирала Маргаритка маргаритки на горі.
Розгубила маргаритки Маргаритка у дворі.

***

Стриб-стриб-стриб – підстрибує по стерні рідня:
перепілка, перепел, перепеленя.

***

Летіла лелека, заклекотіла до лелеченят.

***

Їла Марина малину.

***

Дзижчить над житом жвавий жук,
Бо жовтий він вдягнув кожух.

***

Заболіло горло в горіли,
Бо горила багато говорила

***

Обережний хитрий лис
До нори вечерю ніс.

***

Миші в шарфі шаруділи
Шість шарфів у шафі з'їли.

***

Якось Яків сіяв мак
Так-сяк абияк
Виріс ярий Яків мак,

Та щось коле, як їжак.

***

Ходить квочка коло кілочка,
Водить діточок коло квіточок.

***

Як місили тісто в місті,
Усе місто стало в тісті.

4. Традиційні співацькі вправи, вокалізи, що спрямовані на розвиток основних співацьких навичок:

Вправа №13. Спрямована на вироблення навичок співацького дихання:

До - ре - мі - фа - соль - фа - мі - ре - до.

Вправа №14. Спрямована на вироблення кантиленного співу:

Ма - а - а - а і т.д.

Вправа №15. Спрямована на досягнення об'єму співацького тону:

У - і - у у - і - у у і т.д.

Вправа №16. Спрямована на набуття інтонаційно чистого і точного співацького звуку:

Ма- ма- ма-ма, ма і т.д.

Зи-ма, зи-ма, ма і т.д.

Вправа №17. Спрямована на вироблення рухливості голосу:

Да-да-да-да і т.д.

Льо -о - о і т.д.

Вправа №18. Спрямована на зняття скованості нижньої щелепи:

Ща-ща-ща-ща-ща – і т.д.

Яй – яй-яй-яй-яй – і т.д.

Дай-дай-дай-дай-дай – і т.д.

Вправа №19. Вправа спрямована на звільнення язика:

Ля-ля-ля, ля-ля-ля, - і т.д.

Мі-ла-ла, мі-ла-ла і т.д.

Вправа №20. Спрямована на вироблення навичок співацького дихання. Співати вправу необхідно в одній високій позиції:

Вста - ва - ла ра - ньо - шень - ко.

Вправа № 21 Спрямована на вирівнювання голосних в одній високій співацькій позиції. Під час співу їх потрібно наближувати до голосної “О”. Приголосні добре артикулювати, злегка утрируючи, «підчеплюючи» на передні верхні зуби. Виконувати вправу доцільно в повільному темпі

Ма-ме-мі-мо-му і т.д.

Да-де-ді-до-ду і т.д.

Вправа №22 Вправа виконується як прерване легато з опорою на відмічені рисою ноти. Ноти на стаккато допоможуть наблизити верхніх нот тризвуку. Під час виконання даної вправи, доцільно рекомендувати учням уявити сходинки сходів – чим вищій звук, тим даліше він направляється вперед.

Льо- o

Ма -

Мі -

Додаток 2

КОРОТКІ ВІДОМОСТІ ПРО КОМПОЗИТОРІВ

БІЛАШ Олександр Іванович

06 березня 1931 – 06 травня 2003

Автор патріотичних пісень, романсів, балад, опер, оперет, ораторій і музики до кінофільмів.

Народився 6 березня 1931 року в Градизьку Полтавської області у співучої сім'ї: мати – Євдокія Андріївна – вважалася першою співачкою на сільських сходинах, батько – Іван Опанасович – грав на балалайці та гітарі.

Провчившись рік у Київській музичній школі для дорослих, Олександр поїхав у Житомир, де поступив на другий курс музичного училища ім. В. Костенко. У 1951 році Білаш успішно склав іспити до Київської консерваторії ім. П. Чайковського на композиторський факультет. У 1957 році закінчив Київську консерваторію по класу композиції, клас М. Вілінського.

У 1956-1961 роках – викладав теорію музики в Київському педагогічному інституті.

У 1976-1994 роках – голова правління Київської організації Спілки композиторів України.

О. І. Білаш – народний артист України; лауреат Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка.

Композитор написав музику до більш як 300 пісень, з них: «Сплять хлоп'ята», «Ясени», «Два кольори» та ін. Автор опер, хорів, вокальних циклів, пісень для дітей, дитячої опери-балету «Буратіно».

Помер 6 травня 2003 року в Києві, де й похований.

ВЕРМЕНИЧ Володимир Миколайович

3 серпня 1925 – 11 грудня 1986

Володимир Миколайович Верменич народився 3 серпня 1925 року в селі Борисів Глобинського району Полтавської області. Його батько був музично обдарованою людиною, грав на багатьох народних інструментах і навчав грати на них своїх земляків, згодом уславлених композиторів Георгія Майбороду й Платона Майбороду. Мати, вчителька, теж не мислила свого життя без пісні.

Вищу музичну освіту Володимир Верменич здобув у Київській консерваторії, яку закінчив у 1954 році по класу диригування та в 1970 – по класу композиції.

Володимир Верменич написав музику до пісні «Чорнобривці» на слова Миколи Сингаївського. Його музика має одну дуже цінну особливість – вона зігріває, об'єднує й лікує душу. Романтик за натурою, композитор віддавав перевагу ліриці, вправно поєднуючи традиційні народні мотиви з сучасними естрадними ритмами. Тема Матері проникливо звучить і в інших піснях В. Верменича – «Заспівай мені, мамо моя», «Ти снишся завжди мені, мамо» та ін.

Дар поєднувати глибоку лірику з громадянськими мотивами – відмітна риса творчості композитора. В ній він віддав шану дітям, закатованим у концтаборах («Кличе спалена пісня»), молодим ентузіастам 50-х років («Ти мене згадай біля Дніпра»). Створені ним хорові твори («Дніпро-Славутич», «Гомонить земля піснями», «З Кавказом говорять зелені Карпати») постійно перебували в репертуарі відомих українських колективів: Державного українського народного хору ім. Г. Верьовки, Закарпатського народного хору, жіночого вокально-хореографічного ансамблю «Таврія».

Глибока народна основа й щирість почуттів робили пісні Володимира Верменича популярними, щойно вони виходили друком окремими збірками («Горобина ніч», 1973 р.), на сторінках журналів «Україна», «Дошкільне

виховання», «Початкова школа», репертуарних збірників «Заспів», у «Бібліотеці художньої самодіяльності».

Загальний творчий доробок композитора складається з понад 200 пісень. Мабуть, їх могло бути ще більше, але впродовж останніх десяти років Володимиру Верменичу постійно доводилося долати тяжкі недуги. Проте оптимізму та творчої наснаги він не втрачав. Багато часу проводив на гастролях, разом із хором ім. Г. Верьовки робив якісні обробки народних пісень. Не розлучався з гітарою, якою віртуозно володів. Мріяв про те, щоб повернути популярність бандурі й прищепити любов до цього інструмента молодим виконавцям.

Володимир Миколайович Верменич помер 11 грудня 1986 року.

ГОРОВА Леся Володимирівна

8 травня 1971

Горова Леся Володимирівна народилася у Львові 8 травня 1971 року. У 1989р. закінчила музичну спеціальну школу ім. С. Крушельницької. У 1994р. закінчила Львівську державну консерваторію ім. М. Лисенка, спеціальність – композитор, викладач теоретичних дисциплін. Навчалася в класі відомого українського композитора професора Мирослава Михайловича Скорика. Після закінчення консерваторії працювала викладачем у Львівському державному музичному училищі. З 1996 року працює у Вищому мистецькому коледжі Київської дитячої Академії мистецтв викладачем імпровізації та композиторської техніки.

Багато гастролює за кордоном: сольні турне по Великобританії у 1991 та 1993 роках (Лондон, Манчестер, Ноттінгем, Едінбург та інші – всього 25 міст), концерти для представників української діаспори у США (Денвер, Нью-Йорк), Австрії (Відень, Грац), Польщі (Варшава, Люблін, Краків та ін.).

Після виходу у 2006 році збірки дитячих пісень «Відчинилося життя» провела понад 60 концертів з дитячими колективами, що виконують її пісні.

Леся Горова – постійний член журі багатьох дитячих конкурсів та фестивалів.

У Польщі у 1994 році на лейблі Edicja Swietego Pawla вийшов її дебютний альбом «Залишитися собою», який наступного року було видано і в Україні («Гарба», м.Київ). «Колискова» з цього альбому протягом трьох років звучала на УТ 1 у передачі «На добраніч, діти!». У 2000 році вийшов другий аудіоальбом «Як приходять любов» (КП «Простір» об'єднання Оберіг, м.Київ). Наприкінці 2004 року випустила компакт диск власних і народних колядок «Їде, їде Бог» (МПП «МЕД», м.Вінниця). У травні 2005 р. випустила четвертий альбом власних пісень «Я патріот» (Atlantic, м.Київ).

У 2001 році вступила до Національної Спілки композиторів. Має в репертуарі більше 300 власних пісень. Пише пісні для молодих виконавців, дітей, інструментальну музику.

23 березня 2006 року Указом Президента України №254/2006 Лесі Горевій присвоєно почесне звання «Заслужений артист України».

ДАВИДОВА Лідія Анатоліївна

19 січня 1932 – 2 березня 2011

Батько – інженер-хімік, мати – співачка. Обидва рано померли, залишивши дочку сиротою в 14 років. Важливу роль в її утворенні і долю зіграли тітка, співачка М. Я. Хортік, і двоюрідний дядько, видатний піаніст, композитор і педагог С. Є. Фейнберг.

У 1957 році закінчила Московську консерваторію як піаністка. Незважаючи на те, що Лідія Давидова з дитинства мріяла про кар'єру співачки і навчалася співу у М. Я. Хортік.

Вирішальну роль у «відкритті» Давидової як співачки зіграв видатний російський композитор А. М. Волконський. Перше виконання його Сюїти Дзеркал в 1962 році в Малому залі консерваторії стало дебютом і приголомшливим успіхом співачки. У наступні роки Давидова брала участь у

різних концертних проектах композитора. У 1965 році Волконський створює ансамбль старовинної музики «Мадригал», і Лідія Давидова стає однією з його солісток.

2001 рік – народна артистка Росії.

У своїй творчості Лідія Давидова захоплена виконанням найбільш складних камерних творів. Крім старовинної музики, вона виконувала твори авторів ХХ ст. в якості солістки.

ДРЕМЛЮГА Микола Васильович

22 червня 1917 – 18 грудня 1998

Народився Микола Васильович у 1917 році в слободі Бутурлинівка Воронежської області. Згодом сім'я переїхала в Україну на Вінничину, а потім до Києва. Батько і мати були шкільними вчителями. Після закінчення школи, за порадою батька, вступив до індустріального робітфаку, а через рік – до індустріального інституту / ф-т хімічного машинобудування /. Водночас був прийнятий на I-й курс фортепіанного факультету консерваторії. Він брав уроки у А. А. Янкелевича, працював у студентському хорі як акомпаніатор, у хорі українського радіо, де диригентом тоді був О. З. Мінківський. У цей же період почав створювати музику.

У 1940 році вступив на історико-теоретичний факультет консерваторії, а через півроку його перевели на композиторський факультет в клас Л. М. Ревуцького.

У 1944 році його, ще студента, було прийнято до спілки композиторів України.

У 1946 році – закінчення консерваторії, вступ до аспірантури і початок педагогічної роботи. У цьому ж вузі він вів курс аналізу музичних творів, гармонії.

1949 рік – захист кандидатської дисертації на тему: «Українська фортепіанна музика і фортепіанна творчість Л. М. Ревуцького». Далі займався педагогічною діяльністю та перебував на творчій роботі.

Його камерно-вокальна та інструментальна музика, солоспіви входить до сучасного музично-педагогічного репертуару. Ряд творів записано у фонд Українського радіо та телебачення.

КАБАЛЕВСЬКИЙ Дмитро Борисович

30 грудня 1904 – 14 лютого 1987

Дмитро Борисович Кабалевський – композитор, піаніст, диригент, педагог, музично-педагогічний діяч. Народився в Санкт-Петербурзі в родині математика. Вищу музичну освіту здобув у Московській консерваторії по класу композиції та фортепіано (1925-1930 рр.). З 1932 по 1980 роки викладав у тому ж навчальному закладі. 1939 року йому було присвоєно вчене звання професора. Член КППС з 1940 року.

Упродовж 1940-1946 рр. працював головним редактором журналу «Радянська Музика». З 1952 року – секретар Спілки композиторів СРСР, голова комісії з музично-естетичного виховання дітей і молоді. Член Ради директорів Міжнародної спільноти музичного виховання. Член Радянського комітету світу (1953 р.). З 1954 року – член колегії Міністерства культури СРСР. З 1971 – дійсний член АПН СРСР. З 1983 – засновник і головний редактор журналу «Музика в школі».

Особливого значення мала просвітницька діяльність Д. Кабалевського. Він створив оригінальну концепцію та програму загального музичного виховання й освіти дітей, був автором і ведучим телевізійних передач «Дітям про музику», «Музичні вечори для старшокласників».

Він багато працював у симфонічному та кантатно-ораторіальному жанрах: 4 симфонії, 3 концерти з оркестром для фортепіано, 1 для скрипки, 2 для віолончелі, сюїти для хору та оркестру тощо. Серед камерних творів Дмитра Борисовича – 2 струнних квартети, прелюдії для фортепіано та ін.

Також композитор писав музику до кінофільмів («Щорс», «Сестри», «Похмурий ранок» тощо) і драматичних спектаклів («Мадам Боварі», «Ромео і Джульєтта»).

КИРИЛІНА Ірина Яківна

25 березня 1953

Кириліна Ірина Яківна – композиторка, педагог, продюсер. Заслужений діяч України, член НСКУ.

Народилася в місті Дрезден (Німеччина).

Закінчила у 1977 році Київську консерваторію – клас композиції у професора Дремлюка. Пише «серйозну» музику, а також пісні для багатьох відомих естрадних виконавців – Лілії Сандулеси, Іво Бобула, Павла Зіброва, Віталія Білоножка, Оксани Білозір та інших. Твори Кириліної виконували також Ніна Матвієнко та Людмила Артеменко.

Викладає вокал у Київському інституті культури і мистецтв.

У 1999 р. їй присвоєне почесне звання «Заслужений діяч мистецтв України».

У композиторки дуже багато театралізованої музики для камерних ансамблів. Є досвід роботи з київським театром драми і комедії «Театр на Лівому березі». Їй також цікаво працювати з виконавцями естрадної пісні, бо це також своєрідний театр, де за 5 хвилин відбувається ціле драматургічне дійство.

КОЛОДУБ Жанна Юхимівна

01 січня 1930

Колодуб Жанна Юхимівна – композитор, піаністка, педагог. Народилася у місті Вінниця. Член-кореспондент НАМУ (2009), професор (1997). Народна артистка України (2009). Член НСКУ (1967). Премії ім. М. Лисенка (2002), ім. В. Косенка (2004). Лауреатка Міжнародного конкурсу

композиторів ім. І.-С. та М.-П. Коців (Київ, 1995), Міжнародного конкурсу творів для духових інструментів (Рівне, 1996). Закінчила музичне училище (1949; клас скрипки і фортепіано), Консерваторію у Києві (1954; клас фортепіано К. Михайлова), де й працює від 1952 (нині Національна музична академія України): від 1997 – професор кафедри спеціалізації фортепіано. Вивчала композицію у чоловіка та Б. Лятошинського (факультативно).

У її вагомому творчому доробку – симфонічні твори, чимало прекрасної музики для камерних ансамблів, безліч інструментальних мініатюр та яскравих п'єс і спектаклів для дітей та юнацтва.

ІВАСЮК Володимир Михайлович

04 березня 1949 – 18 травня 1979

Володимир Михайлович Івасюк народився в місті Кіцмань Чернівецької області в родині вчителів. У 1955-1963 роках навчався у місцевій дитячій музичній школі. У 1956-1966 роках – учень Кіцманської середньої школи. У 1962 році брав участь у заключному концерті обласного огляду музичних шкіл Буковини. У 1963 році вступив до Київської музичної десятирічки ім. М. Лисенка по спеціальності альт, навчався першу чверть, з другої чверті через хворобу повернувся до Кіцманя та навчався в середній школі та музичній школі по класу фортепіано.

У 1964 році написав першу пісню «Колискова» на вірші батька. У школі створив вокально-інструментальний ансамбль «Буковинка». У 1965 році за перемогу в республіканському конкурсі ансамбль «Буковинка» був нагороджений поїздкою по Дніпру. У 1966 році сім'я переїхала до Чернівців. Вступив до медичного інституту, однак його виключили за участь у «політичному інциденті». Влаштувався працювати на завод «Легмаш», де керував заводським хором. Під псевдонімом Весняний надіслав на обласний конкурс пісні «Відлітали журавлі» на вірш В. Миколайчука та «Колискова для Оксаночки» на власний вірш. За пісню «Відлітали журавлі» був

удостоєний першої премії. У 1967-1972 роках повернувся до навчання в медичному інституті.

У 1970 році написав пісні «Червона рута» і «Водограй», які вперше виконав з Оленою Кузнецовою у передачі українського телебачення «Камертон доброго настрою» 13 вересня. Путівку в життя пісням дав ансамбль «Смерічка» Левка Дутковського. У 1971 році режисер Роман Олексів зняв у містечку Яремча український музичний фільм «Червона рута», в якому головні ролі виконали Софія Ротару і Василь Зінкевич. У фільмі звучить багато пісень Івасюка. «Червона рута» перемогла на першому всесоюзному фестивалі «Пісня-71». На заключному концерті в Останкіно її виконали солісти ансамблю «Смерічка» Назарій Яремчук, Василь Зінкевич та автор Володимир Івасюк у супроводі естрадно-симфонічного оркестру під керівництвом Юрія Силантьєва. «Червону руту» надрукував тижневик «Україна».

У 1972 році на чернівецькому телебаченні пройшла прем'єра пісні «Балада про дві скрипки», яку виконала Софія Ротару. Пісня «Водограй» у виконанні ансамблю «Смерічка» п / р Л. Дутковського (солісти М. Єжеленко і Н. Яремчук) перемогла в телевізійному конкурсі «Алло, ми шукаємо таланти!» Та фестивалі «Пісня-72». Переїхав до Львова, вчився в медичному інституті й почав навчання в консерваторії на підготовчому відділенні. У листопаді на запрошення Володимира Івасюка у Львівському театрі ім. Марії Заньковецької його пісні виконав ансамбль «Смерічка» Л. Дутковського. Початок співпраці з Ростиславом Братунём, що є етапним у творчості композитора.

У 1973 році закінчив Львівський медичний інститут, вступив до аспірантури до професора Т. Митіної. У серпні 1974 року в складі радянської делегації був на міжнародному пісенному конкурсі «Сопот-74», на якому Софія Ротару перемогла з його піснею «Водограй». Подорожував по Польщі. У вересня 1974 року вступив на композиторське відділення Львівської консерваторії в класі Анатолія Кос-Анатольського.

1974-1975 – робота над музикою до вистави «Прапорноносці» за однойменним романом О. Гончара. 19 березня 1975 – прем'єра вистави «Прапорноносці». Музика Володимира Івасюка високо оцінена критикою.

У серпні-вересні 1975 року в селі Розтоки на Буковині знімався фільм «Пісня завжди з нами», в якому Софія Ротару виконує шість пісень Володимира Івасюка.

У липні 1976 Володимир Івасюка виключили з консерваторії за пропуски занять. Пише музику до вистави «Мезозойська історія» у Дрогобицькому обласному муздрамтеатрі. У 1977 році відновлює навчання у Львівській консерваторії в класі Лешека Мазепа. Софія Ротару з піснею Івасюка «У долі своя весна» перемогла на фестивалі «Сопот-77». Вийшла платівка «Софія Ротару співає пісні Володимира Івасюка». Вийшла збірка його пісень «Моя пісня».

У квітні 1978 року брав участь у Всесоюзному конкурсі молодих композиторів у Єревані. Піаністка Л. Десяткіна виконала на конкурсі «Сюїту-варіації» на тему народної пісні «Сухая верба» В. Івасюка. У жовтні 1978 року брав участь у Всеукраїнському зльоті творчої молоді. Виконувалися «Сюїти-варіації для камерного оркестру» та відбувалася прем'єра пісень «Літо пізніх жоржин» на вірші Ростислава Братуня, «Нам спокій, друже, тільки сниться» на вірші Р. Кудлика. Пісні виконав соліст Львівської опери Ігор Кушплер.

У листопаді 1978 року переміг на Всесоюзному конкурсі композиторів-студентів консерваторій у Москві – дипломи II ступеня за «Сюїту-варіації для камерного оркестру» та «Баладу про Віктора Хара». У квітні 1979 року – член журі першого республіканського конкурсу артистів естради в Хмельницькому.

24 квітня 1979 Володимир Івасюк після телефонного виклику вийшов з будинку і більше не повернувся. 18 травня 1979 року його тіло було знайдене повішеним у Брюховицькому лісі під Львовом.

ЛЕВІНА Зара Олександрівна

05 лютого 1906 – 27 червня 1976

Зара Олександрівна Левіна народилася – російська радянська піаністка та композитор, народилася в сім'ї власника невеликої крамнички, скрипаля-дилетанта, і вчительки російської мови.

Навчалася в Одеській консерваторії у Броніслави Дронсейко-Миронович, потім закінчила Московську консерваторію (1932) під керівництвом Фелікса Блуменфельда (фортепіано), Рейнгольда Глієра та Миколи Мясковського (композиція).

У 1925 році була прийнята на композиторське відділення Московської консерваторії у клас Р. Глієра. Одночасно була прийнята педагогом по фортепіано у Технікум ім. Скрібіяна.

Удостоєна звання «Заслужений діяч мистецтв РРФСР».

Основні твори З. Левіної – два фортепіанні концерти, дві сонати для скрипки і фортепіано, фортепіанні п'єси. З. Левіній також належить понад 200 романсів на вірші Пушкіна і Лермонтова, Сергія Єсеніна, Самуїла Маршака, Євгенія Долматовського, Аветік Ісаакяна, Сільви Капутікян та ін., а також пісні для дітей (на вірші Емми Мошковської).

МІГАЙ Алла Вілоріївна

8 квітня 1958

Алла Мігай українська телеведуча, тележурналіст, казкарка, дитячий композитор, автор понад 400 музичних казок для дітей різного віку, а також близько 200 пісень для дитячої й дорослої аудиторії, серед яких чимало популярних; оглядач творчого об'єднання музичних та розважальних програм Національної телекомпанії України; заслужений діяч мистецтв України (2008).

Алла Вілоріївна народилася у Києві, закінчила музичну школу, музичне училище ім. Р. Глієра, Київську консерваторію ім. П. Чайковського за фахом музикознавець. В 1980 році була направлена на Українське телебачення, де й працює понині в музичній та дитячій редакціях.

Згодом Алла Вілоріївна почала писати пісні – спочатку для себе, згодом, з необхідності, до дитячих передач (це трапилося в 1988 році). Її дитячі пісеньки сподобалися редакторам «Мелодії» й вони запропонували композиторці записати платівку. Терміново був дописаний матеріал і в 1991 році з'явився диск «Подарунок», найвідомішою композицією альбому згодом стала колискова пісня Сонько-Дрімко, яка завершувала ефір дитячої передачі «Вечірня казка» на Першому національному каналі. Алла Мігай і дитячий ансамбль «Кияночка». ВідеOVERсія альбому «Подарунок» згодом була придбана телекомпаніями 17 країн світу. Тоді ж Мігай дебютувала на телебаченні і як виконавиця власних ліричних пісень у своїх же передачах «Музичне кафе» та «Арт-майдан».

У 1996 році А. Мігай випустила магнітоальбом «Слухай казку», записаний в БЗЗ з дитячим ансамблем «Зернятко».

Пісня «Молитва за Україну» на вірші Михайла Ковалка принесла композиторці титул «Українська мадонна» від Міжнародного благодійного фонду Святої Марії.

Понад 20 років вона була ведучою і автором «Вечірньої казки», що виходила на Першому національному каналі. Її аудиторія налічувала 15 мільйонів глядачів у всій Україні.

Нагороди:

- 1989 р. – Лауреат телерадіофестивалю «Нові імена» за пісню «Поштова скринька» (слова і музика Алли Мігай).
- 1992 р. – Лауреат Міжнародного телефестивалю «Пост-Монтре-92» за авторську дитячу програму «Подарунок».

- 1993 р. – Лауреат фестивалю телевізійних програм «Сахалін-93» за авторську дитячу передачу «Ту-ту кафе».
- 1999 р. – Лауреат фестивалю телевізійних програм «Золоте курча» (приз глядацьких симпатій за авторську програму «Мигалки»).
- 2000 р. – Диплом «Кращому дитячому композитору» на фестивалі «Золоте курча».
- 2001 р. – Диплом за «Вечірню казку» – кращу авторську програму для дітей молодшого віку на фестивалі «Золоте курча».

ПОПАТЕНКО Тамара Олександрівна

22 квітня 1912 – 28 січня 1991

Тамара Олександрівна Попатенко народилася у Москві. Вчитися музиці почала з восьми років. Батько дівчинки був першим учителем гри на роялі. У зв'язку з частими переїздами сім'ї Тамара вступила до музичної школи лише п'ятнадцяти років в місті Новочеркаську. Тут, в музичній школі, Тамара вперше спробувала записати написану музику – невігядливі фортепіанні п'єси. Через два роки Тамара Попатенко надходить в Ростовський музичний технікум одразу за двома спеціальностями: фортепіано і твір.

Успішно закінчивши музичний технікум, Попатенко в 1932 році їде до Москви вступати до Московської консерваторії. Виконані нею фортепіанні «Примхи» отримали схвалення екзаменаційної комісії, і Тамара Попатенко була зарахована на відділення композиції в клас професора Р. М. Глієра.

Роботою студентки безпосередньо керували і такі чудові педагоги, як Р. В. Літинський, В. Я. Шебалін. У 1938 році Т. А. Попатенко успішно закінчує Московську державну консерваторію.

Творчість Попатенко включає музику найрізноманітніших жанрів: струнні квартети, три дитячі сюїти для симфонічного оркестру («Новорічна», «Іграшки», «Гуси-лебеді»), фортепіанні та інструментальні п'єси, романси на

слова А. Пушкіна, М. Лермонтова, Р. Бернса, французьких поетів, музику до спектаклів, до мультфільму, опери-казки, одноактний балет «Ріпка».

Музика Попатенко часто звучить по радіо в дитячих передачах: «Сонячний зайчик», «Королева Зубна щітка», «Ділі-Дон», «Маша-растеряша», «Снігуронька і лисиця». Нею написані хорові твори для дорослих: цикл «Ліси шумлять» на вірші П. Комарова і М. Лапірова (п'ять хорів змішаного складу а саpелла), «Осінь» хор а саpелла на вірші Я. Шведова і Ст. Харьюзова; хори з супроводом «Пам'ятає солдат» і «Новачки» на вірші Б. Дубровіна; хори та пісні на вірші радянських поетів (1970-1971). Т. Попатенко написана кантата «Гірський вітер» для дитячого хору, симфонічного оркестру та читця, створено безліч пісень і хорів для дітей всіх віків. Для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку Тамарою Попатенко написані опери-казки: «Блакитний конверт», «Снігуронька» («Зимова казка»), «На лісовій галявині». Т. Попатенко часто бувала на шкільних святах і дитячих музичних фестивалях.

РОЖАВСЬКА Юдіф Григорівна

19 листопада 1923 - 1982

Юдіф Григорівна Рожавська – композитор родом з Києва. У дитинстві була музичним вундеркіндом, з п'яти років чудово грала на фортепіано.

У роки війни була учасником фронтових концертних бригад Сталінградського фронту. Закінчила Київську консерваторію. Мала винятковий слух і феноменальну музичну пам'ять – могла, слухаючи пісню по радіо, відразу записувати її ноти.

Ю. Г. Рожавська – автор опери «Казка про загублений час» (1968); балету «Королівство кривих дзеркал» (1955), оркестрової поеми «Дніпро», кантати «Моя радянська Україна» (на слова Михайла Стельмаха); фортеп'янового концерту з оркестром; для фортепіано сонатіна, 10 п'єс; 3

п'єси, численні солоспівни на слова Тараса Шевченка, Івана Франка, Лєсі Українки, Дж. Байрона, Павла Тичини, Максима Рильського; три цикли пісень для дітей на слова радянських поетів. Музика до радіо- і телепрограм та фільмів. Українська пісня-шлягер «Летять, ніби чайки».

ФІЛІПЕНКО Аркадій Дмитрович

8 січня 1912 - 24 серпня 1983

Аркадій Дмитрович Філіпенко народився у невеликому селищі Пуща-Водиця (нині частина Києва). Змалку хлопчик захоплювався грою на сопілці діда пастуха. Цей інструмент і став першим, на якому Аркадій навчився грати. У гімназії він опанував гру на гітарі, мандоліні й балалайці, грав у шкільному оркестрі.

У 1926 році Філіпенко вступив до професійно-технічного училища на факультет річкового транспорту. Після закінчення почав працювати на суднобудівному заводі. У вільний час грав і ставив аматорські вистави. У той час на Аркадія звернув увагу композитор Ілля Віленський, який був директором місцевої музичної школи. Він запропонував Філіпенку відвідувати школу, де майбутній композитор учився грати на фортепіано, вивчав теорію музики і композицію, у той же час працюючи токарем на суднобудівному заводі. Зважаючи на успіхи Філіпенка, Віленський відправив талановитого учня до Музично-драматичного інституту ім. М. Лисенка (сучасна консерваторія). Його головними вчителями були Л. Рєвуцький, Б. Лятошинський і В. Косенко.

Після закінчення інституту (1939 р.) Аркадій Філіпенко був покликаний до лав Червоної армії, де залишився у військовому оркестрі до закінчення Другої світової війни. Після перемоги він повернувся до Києва, де продовжив кар'єру в якості композитора. У повоєнні часи став лауреатом Сталінської премії (1943) та Державної премії СРСР (1949). Філіпенко брав участь у створенні Спілки композиторів України, де в середині 1950-х років

обіймав посаду секретаря. З 1968 року – член президії, а з 1973 – заступник голови Спілки композиторів України, з 1968 – секретар правління Спілки композиторів СРСР. З 1969 року – народний артист УРСР.

Писав у жанрі камерної музики, масової пісні, зокрема, для дітей. Його музику відрізняє мелодизм і національний колорит. Твори: опера для дітей «У зеленому саду» (1968), оперети «Голий президент» (1967), «Сто перша дружина султана» (1972), вокально-симфонічна поема «Дума про безсмертного Кобзаря» (на слова П. Тичини, 1960), симфонія «Героїчна поема» (1947), «Концертний вальс» (1957), п'ять струнних квартетів (1939, 1949, 1971, 1977, 1979); твори для хору з оркестром «Мати Вітчизна» (1966), «Ти прекрасна, Батьківщино моя» (1973), «Слава народу» (1975) та ін.; музика до драматичних вистав «Калиновий час», «Чому усміхалися зорі» та ін.; музика до кінофільмів «Урок життя», «Є такий хлопець», «Коли любиш», «Вечори на хуторі біля Диканьки», «Королівство кривих дзеркал», «Варвара Краса – дівоча коса», «Золоті ночі»; музика до радіо- і телепередач; хори та пісні, романси. У творчому доробку Аркадія Філіпенка – понад 400 пісень для дітей, які залишаються популярними і в наші дні.

МИХАЙЛО ЧЕМБЕРЖІ

15 липня 1944 – 05 березня 2018

Михайло Іванович Чембержі – український композитор, педагог, учений, громадський діяч, ректор Київської дитячої академії мистецтв. Заслужений діяч мистецтв України (1993), народний артист України (1997), професор (1995), член-кореспондент Академії мистецтв України (1997), член Національної спілки композиторів України, Національної спілки театральних діячів України, член-кореспондент Академії педагогічних наук України, член Національної комісії у справах ЮНЕСКО (2009).

Народився 15 липня 1944 р. в місті Ізмаїл Одеської області. У 1967 році закінчив Одеське державне музичне училище, розпочав педагогічну

діяльність у ДМШ м. Ізмаїла та Ізмаїльському державному педагогічному інституті. У 1975-1982 роках – викладач Інституту підвищення кваліфікації працівників культури Міністерства культури УРСР, заступник директора Київської дитячої музичної школи № 28, директор ДМШ № 32. 1982-1989 роках – директор Київської ДМШ № 5 ім. Л.М. Ревуцького. У 1988 році закінчив Донецьку державну консерваторію. У 1989-1994 роках – перший заступник начальника Головного управління культури м. Києва, голова Комітету мистецтв м. Києва. З 1994 року – засновник і перший ректор Київської дитячої академії мистецтв. У 1997-2001 – член-кореспондент Академії мистецтв України.

У творчому доробку – дві симфонії (1980, 1987), опери «Синій птах» (1984), «Різдвяна колискова» (2001), симфонічна сюїта «Передчуття весни», оркестрові мініатюри «Київ травневий» (2001), балети «Принцеса на горошині» (1992), «Пролісок» (1996), концерт для баяна і симфонічного оркестру (1980), *Opus sermo* для фортепіано та струнного оркестру (2000), хорові концерти (1991, 1992), сюїта для камерного оркестру (1999), *Canzona* для камерного оркестру (2000), музика до вистав («Мадам Боварі», «Маленька принцеса», «Дама-примара», «Випромінювання батьківства», «Новорічні пригоди», «Різдвяні візерунки», «Уявно хворий», «Зів'яле листя») та кінофільмів («Богдан Хмельницький», «Ностальгія» тощо), збірка солоспівів (сольфеджіо) «Моя абетка» (2002), цикли п'єс «Музичні картинки», «Мрії веселкові», «Ранкові промені»). Лауреат Премії СТД «Київська пектораль» (1996, 2006), Премії СТД «Тріумф» (2000), Премії міжнародної премії ім. Лео Вітошинського (2006). Нагороджений: орденами «За заслуги» III ступеня (2004), «Знак Пошани» (1982), Золотою медаллю АМУ (2004), медаллю АПН України К.Д.Ушинського (2009), іншими медалями.

Навчальне видання

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МИСТЕЦТВА ДО ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ ЗІ ШКІЛЬНИМ ПІСЕННИМ РЕПЕРТУАРОМ

Упорядники

Л.Червонська, І.Пащенко

Видавець

ТОВ “Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні”
72312, м. Мелітополь, вул. М. Грушевського, 5
тел. 096-17-08-274
www.mmd.org.ua

Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виробників
і розповсюджувачів видавничої продукції
від 26.09.2003 р., серія ДК №1509